

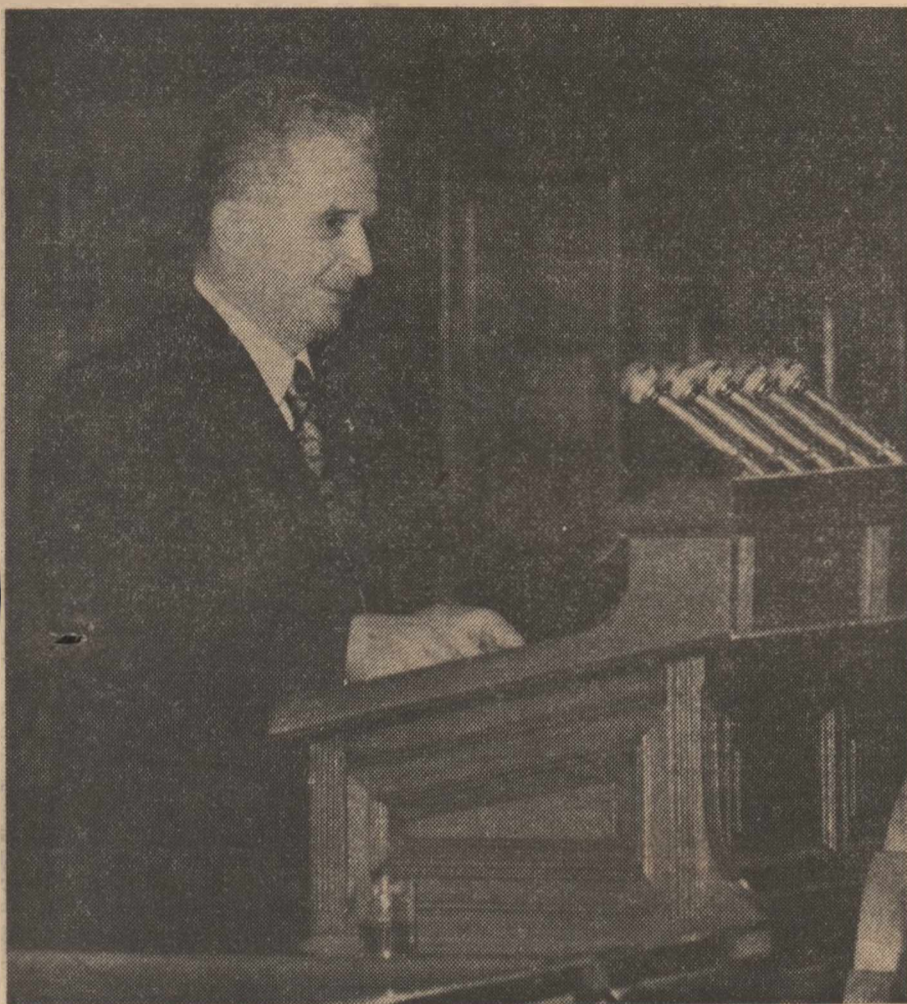
Tribuna școlii

Revistă editată de
Ministerul Educației și Învățământului
și Uniunea Sindicatelor
din Învățământ, Știință și Cultură

ANUL XIII (XXXIV) Nr. 248 (1334)
Simbătă 19 februarie 1983

12 pagini — 2,50 lei

TRIMESTRUL AL II-LEA

„Să dezvoltăm spiritul revoluționar, de dragoste față de muncă, de răspundere față de interesele generale ale întregului popor, spiritul de dreptate, de omenie, să înarmăm tineretul universitar, întregul tineret, cu idealurile înalte ale socialismului și comunismului, cu principiile umanismului revoluționar, ale socialismului științific.

Să sădim în inima și gândirea tineretului mindria că sînt fii ai poporului român, dragostea față de patrie și popor, hotărîrea de a servi în orice împrejurări interesele generale ale poporului, independența și suveranitatea României.”

NICOLAE CEAUȘESCU

(din Cuvîntarea rostită la cea de a XIII-a Conferință a Uniunii Asociațiilor Studenților Comunisti din România)

EDUCĂTORUL CETĂȚEAN

În Capitală, începînd de joi, se desfășoară lucrările Conferinței pe țară a președinților consiliilor populare, important forum al democrației noastre socialiste, cadru de înaltă, amplă și rodnică dezbateră a sarcinilor ce revin organelor locale ale puterii și administrației de stat, din hotărîrile istorice ale Congresului al XII-lea al P.C.R. și ale Conferinței Naționale a P.C.R. pentru îndeplinirea obiectivelor etapei actuale de dezvoltare economico-socială a României socialiste.

Deschiderea lucrărilor a avut loc în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a tovarășei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu și a altor tovarăși din conducerea de partid și de stat.

Pentru cadrele didactice — ca pentru întregul nostru popor — consiliile populare constituie o puternică forță politică și organizatorică a întregii activități a statului nostru, asigurînd participarea efectivă a tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate, la conducerea activității economice, sociale și culturale din județe, municipii, orașe și comune, precum și mobilizarea maselor pentru îndeplinirea luminosului program de edificare a socialismului și comunismului în patria noastră.

În mod practic, aproape nu există consiliu popular în care să nu fi fost aleși și să nu își desfășoare activitatea în calitate de deputați sau de membri în consiliile permanente și comitetele de cetățeni, profesori, învățători și educatori, oameni ai școlii care își onorează încrederea cetățenilor ce i-au propus și i-au ales, activînd cu dăruire și cu pasiune pentru realizarea sarcinilor ce le revin în aceste organisme ale vieții noastre de stat.

Ca deputați și ca educatori, cadrele didactice își înțeleg profund misiunea lor de participanți activi la continua dezvoltare a întregii noastre societăți socialiste, nu numai prin îndeplinirea sarcinilor de bază ce le au la catedră, în laborator sau în atelierele de lucru cu elevii și studenții, ci și pe terenul vast al rezolvării problemelor complexe pe care le ridică, în fiecare așezare, oricît de mică sau oricît de numerosă populația, activitatea industrială, producția agricolă, munca politică-educativă și întreaga viață socială. Educatorul cetățean este omul școlii și, în același timp, om al cetății, încercînd — în principal — cu

Am început cel de al doilea trimestru al acestui an de învățămînt cu hotărîrea, ferm exprimată de cadrele didactice cu prilejul recente analize asupra rezultatelor dobîndite de elevi în trimestrul I, de a depune toate eforturile pentru continua perfecționare a procesului instructiv-educativ — principala cale de ridicare a nivelului de pregătire a elevilor — prin creșterea nivelului calitativ al lecțiilor și al celorlalte forme de activitate didactică desfășurate cu elevii, prin modernizarea metodelor de predare-învățare, prin stimularea participării active și conștiente a elevilor pe tot parcursul procesului de învățămînt și prin verificarea ritmică și evaluarea atentă a gradului de pregătire a acestora.

Știm că pe parcursul primului trimestru, învățămîntul — prin participarea activă și plină de abnegație a elevilor, studenților și cadrelor didactice la strînsul recoltelor de toamnă — a adus o valoroasă contribuție la realizarea unor importante obiective ale economiei naționale, impunîndu-se pentru perioada de lucru în agricultură o reasezare a planificării materiei prevăzute a fi predată și însoțită de elevi în această etapă a anului de învățămînt. Adăugînd și faptul că vacanța de iarnă a fost ceva mai lungă decît în anii precedenți, se impun cîteva măsuri de cea mai mare importanță pentru realizarea cu succes a sarcinilor de predare-învățare ale acestui an școlar.

Așa cum a menționat prof. univ. dr. doc. Ion Teoreanu, ministrul educației și învățămîntului, la o recentă instruire a cadrelor din minister, referindu-se la sarcinile prioritare ce revin învățămîntului din Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1982, din Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1982 și din indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, cu prilejul inaugurării acestui an de învățămînt, este necesar să se acționeze cu toată priceperea, cu toată competența și cu întreaga capacitate de efort, de către toate cadrele didactice și toate celelalte cadre de la nivelul inspectoratelor școlare și al ministerului, pentru creșterea calitativă a întregii activități de învățămînt. Se cere să se asigure parcurgerea integrală și la un înalt nivel calitativ a prevederilor programelor de învățămînt, fiecare învățător și profesor avînd îndatorirea să-și planifice activitatea sau să-și replanifice sarcinile propuse în funcție de nivelul real al elaselor și al fiecărui elev în parte, acționîndu-se cu hotărîre pentru perfecționarea fiecărei lecții, pentru organizarea meditațiilor și a altor forme de sprijin solicitate de elevii care au de recuperat eventuale rămîneri în urmă, dar și de elevii foarte buni al căror progres continuu nu trebuie întrerupt.

Conducerea Ministerului Educației și Învățămîntului a apreciat că situația mai slabă la învățatură în unele școli din

mai multe județe, din trimestrul I al acestui an școlar, în raport cu situația similară din anul școlar precedent — așa cum apare în notările din catalog ale rezultatelor școlare — exprimă în bună măsură o înțelegere unilaterală a indicației ca randamentul școlar să fie evaluat ritmic și exigent. În același timp se apreciază că rezultatele slabe la învățatură din trimestrul I sînt mult sub nivelul pregătirii cadrelor didactice și al dotării învățămîntului nostru cu mijloace didactice moderne. Această situație se datorește faptului că un mare număr de cadre didactice au manifestat o așa numită exigență numai față de elevi, dar nu s-au preocupat corespunzător de propria lor muncă, nu au manifestat exigența cuvenită față de activitatea desfășurată, fiind cunoscut faptul că roadele slabe obținute de mai mulți elevi dintr-o clasă încorporează în ele și munca de slabă calitate depusă de cadrele didactice care lucrează cu elevii respectivi. Se impune, de aceea, pentru trimestrul al II-lea, o creștere substanțială și radicală a autoexigenței fiecărui cadru didactic față de nivelul pregătirii temeinice a lecțiilor și a tuturor celorlalte forme de activitate școlară și extrașcolară, față de parcurgerea cu succes a prevederilor programelor școlare, de asigurare a accesibilității și sistematizării conținutului materiei prevăzute în programe și manuale, în funcție de particularitățile specifice ale colectivelor de elevi. Este necesar să crească nivelul atenției acordate de cadrele didactice modului în care sînt folosite metodele, tehnicile și mijloacele de învățămînt pentru transmiterea informației și formarea priceperilor și deprinderilor practice ale elevilor.

În cadrul procesului de învățămînt, învățătorii și profesorii au îndatorirea să anteneze mult mai mult și să sprijine mult mai îndeaproape elevii la activități independente-participative, mai ales pe acei elevi care au situația școlară neîncheiată la sfîrșitul trimestrului I — fie din cauza frecvenței slabe sau a absențelor datorate altor împrejurări — precum și pe elevii cu rezultate mai slabe la învățatură.

Se impune organizarea cu înaltă răspundere a pregătirii suplimentare a elevilor din clasele terminale în vederea susținerii probelor de verificare în treapta I, a examenului de bacalaureat și de admitere în treapta a II-a, precum și pentru admiterea în învățămîntul superior.

Se cere, în acest trimestru în mod deosebit, o valorificare mult mai activă a virtuților educative formative pe care le dețin activitățile didactice (lecții, cursuri, seminarii, dezbateri, experimente, demonstrații, activități practice productive ș. a.) ca principalele căi de formare a concepției materialist-dialectice despre lume și viață, de dezvoltare a conștiinței socialiste și de educare patriotică și moral-cetățenească a elevilor. Poate fi sprijinit mult mai mult aportul specific al activităților extradidactice și extrașcolare pentru educarea comunistă revoluționară a elevilor și studenților.

Reamintînd că prin Legea educației și învățămîntului (art. 143) se stipulează că „în timpul procesului de învățămînt, al exercitării atribuțiilor didactice, de producție și de cercetare sau al participării la acțiuni care se desfășoară în mod organizat cu elevii sau studenții, cadrele didactice nu pot fi secease pentru îndeplinirea altor activități”, subliniem faptul că, la baza oricăror măsuri menite să ridice nivelul calitativ al procesului de predare-învățare, este necesar să se afle asigurarea unei bune frecvențe a elevilor și o școlarizare integrală a tuturor copiilor, în principal din învățămîntul obligatoriu de 10 ani, o colaborare strînsă în acest sens — și, în general, în stimularea interesului elevilor și creșterea răspunderii acestora față de munca lor de învățatură — cu organizațiile revoluționare de copii și tineret și cu comitetele cetățenești ale părinților.

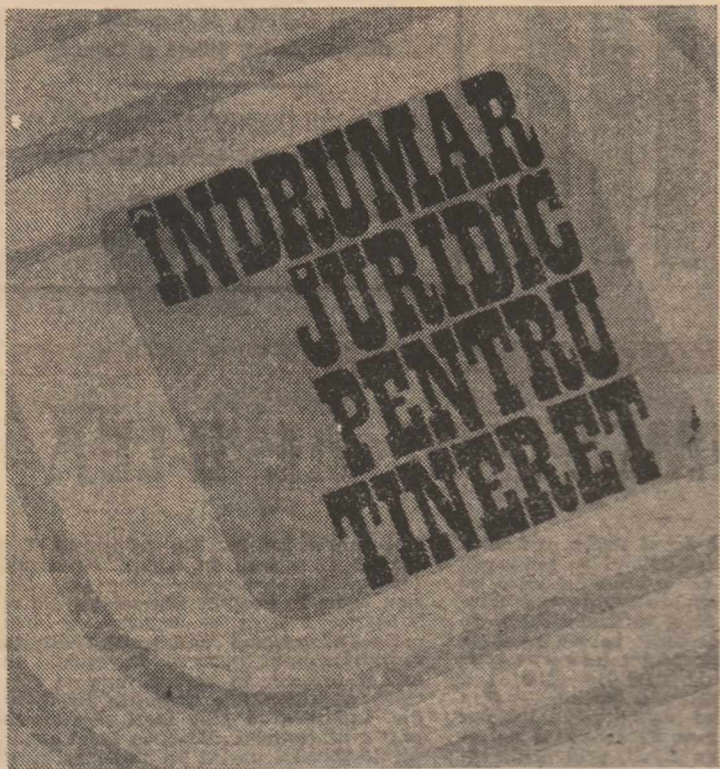
Ne aflăm în plină activitate a celui de al II-lea trimestru; avem ca îndatorire de cea mai mare însemnătate să încheiem această etapă de învățămînt cu sarcinile realizate integral și „la zi”, de către toate cadrele didactice și toți elevii din toate nivelurile și profilele de învățămînt; și să nu uităm că trimestrul II înseamnă treapta hotărîtoare pe care o urcăm spre încheierea cu succes a întregului an de învățămînt. Este răspunsul de onoare pe care școala are îndatorirea să îl dea îndemnurilor pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, le-a adresat tineretului și slujitorilor învățămîntului cu prilejul celei de a XIII-a Conferințe a Uniunii Asociațiilor Studenților Comunisti din România.

TRIBUNA ȘCOLII

ÎN PAGINILE 8-11:

Articole, conpecte, tematici de studiu și proiecte de manuale în sprijinul perfecționării cadrelor didactice și creșterii nivelului calitativ al procesului instructiv-educativ.

ȘTEFAN TUDOR

Recent apărut, sub egida și în cadrul preocupărilor Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist, „Andrumar juridic pentru tineret” (autori: George Basiliade, dr. Cornelia Birsan, dr. Viorel Ciobanu, dr. Maria Florescu, Dragos Ilescu, dr. Antonie Iorgovan, Constantin Petrescu, dr. Andrei Popescu, care este coordonator al lucrării) constituie mult mai mult decât un dicționar de termeni, cuprinzând — în ordine alfabetică — scurte articole prin care sînt explicate, comentate și încadrate în contextul principalelor acte normative în vigoare, concepte și noțiuni utile a fi cunoscute de tineri, dar și de orice alt om al muncii, indiferent de domeniul activității sale.

Lucrarea — așa cum arată într-un substanțial „Cuvînt înainte” tovarășul Nicu Ceaușescu, secretar al C.C. al U.T.C. — „reprezintă o sinteză efectuată în diferite ramuri ale dreptului, sinteză în care principiile generale ale normativului juridic sînt însoțite de prezentarea unor dispoziții și reglementări în domeniile dreptului muncii, dreptului familiei, dreptului administrativ, dreptului economic, dreptului civil și dreptului penal... în esență scopul (Andrumarului juridic pentru tineret) este de a contribui la promovarea legalității socialiste prin valorizarea politico-educativă a informației de specialitate pe care o

oferă cititorului tinăr, organelor și cadrelor U.T.C.” — și — adăugăm noi — cadrelor didactice în munca lor de formare și dezvoltare a conștiinței juridice ca parte componentă a conștiinței socialiste a tineretului generat, de pregătire a elevilor și studenților în spiritul rezoluțiilor legilor, a tuturor regulilor de comportare în societatea noastră socialistă.

În cuprinsul lucrării, termenii sînt grupati în următoarele capitole: „Sistemul democrației socialiste în Republica Socialistă România”, „Drepturile și îndatoririle fundamentale ale cetățeanului în Republica Socialistă România”, „Sistemul de drept din țara noastră”, „Pregătirea profesională și perfecționarea pregătirii profesionale”, „Amorțitul juridic de muncă”, „Relațiile juridice de familie”, „Elemente de drept civil”, „Regimul juridic administrativ”, „Elemente de drept penal” și „Alți termeni juridici”.

„Andrumarului juridic pentru tineret” constituie, așadar, nu numai o lucrare de specialitate accesibilă cititorilor, începînd cu elevii de gimnaziu și de liceu (cu Indici alfabeticii de termeni, Bibliografie selectivă și o Listă a actelor normative uzuate, ci și un mijloc educativ, cu reale și valoroase virăuri formative.

H. TEODOR

Cursurile de perfecționare a directorilor de licee și școli profesionale

În perioada februarie-aprilie se desfășoară, pe baza unui program elaborat de conducerea Ministerului Educației și Învățămîntului, cursurile de perfecționare a directorilor de licee și școli profesionale și a maistrilor nou numiți. Organizate de Ministerul Educației și Învățămîntului, în colaborare cu ministerele economice cuprind o varietate de teme, referitoare la problemele actuale și de perspectivă ale învățămîntului românesc, informații științifice referitoare la procesul de predare-învățare în lumina psihologiei moderne a învățării, perfecționarea metodologiei didactice în condițiile revoluției științifice și tehnice contemporane și sarcinile directorilor de licee pentru integrarea metodelor și mijloacelor moderne în procesul de instruire și educare.

Un loc deosebit în cadrul programului cursului l-au ocupat aspectele referitoare la organizarea îndrumarea și conducerea unităților școlare a procesului instructiv-educativ, a muncii educative din școală, a modali-

tăților eficiente de conlucrare a școlii cu organizațiile de copii și tineret, familia și ceilalți factori educativi. Un capitol distinct al programei îl constituie asigurarea de către directorul școlii a cadrului organizatoric pentru manifestarea plenară a conducerii colective în școală.

În cadrul cursului, directorii vor dezbate, pe bază de modele practice, experiența valoroasă privind proiectarea, organizarea și desfășurarea activității instructiv-educative.

Participanții vor avea posibilitatea, de asemenea, să cunoască direct problemele de legislație școlară și a muncii de administrație și gospodărire a instituțiilor de învățămînt. Activitățile se desfășoară sub forma unor expuneri, dezbateri și a unor lucrări practice-demonstrative și sînt conduse de cadre de specialitate din Ministerul Educației și Învățămîntului și celelalte ministere, din școli, precum și de cadre didactice universitare, inspectori școlari generali și specialiști din producție.

Programele de învățămînt și manualele școlare ale anului 1983 — 1984

Pe baza sarcinilor relexite pentru învățămînt din Plenara largită a C.C. al P.C.R. din iunie 1982, din Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1982 și din indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, date cu prilejul inaugurării anului școlar 1982-1983, Ministerul Educației și Învățămîntului, în cadrul unui ansamblu de măsuri privind creșterea nivelului întregului proces instructiv-educativ, a alcătuit un program de lucru pentru studierea, dezbaterii și perfecționarea programelor de învățămînt și a manualelor școlare.

În cursul lunilor ianuarie și februarie a.c., direcțiile din cadrul ministerului, împreună cu comisiile de specialitate pe discipline de învățămînt au analizat programele și manualele anului școlar 1983-1984, stabilind modalități și termene pentru definitivarea acestora.

Înainte de a fi analizate de către direcțiile din minister și comisiile de specialitate, proiectele programelor și manualelor viitorului an școlar au fost dezbătute cu oameni de știință, academicieni și cadre universitare, cu cadre didactice de diferite specialități avînd activitate și experiență bogată în munca didactică, din școli și licee din mai multe județe de țară, la aceste dezbateri participînd și redactorii și editurii didactice și pedagogice.

Din programele și manualele anului școlar 1983-1984 au fost scoase unele capitole sau subcapitole care constituiau un material informațional depășit sau un prilej de suprîncărcare pentru elevi și au fost introduse unele noutăți și cuceriri științifice recente din domeniile respective de cunoaștere. Au mai fost efectuate unele îmbunătățiri impuse de promovarea metodelor active-participative în munca învățătorilor și profesoriilor.

În prezent, se află în studiu și dezbateri, spre a fi definitive, programele și manualele pentru anul școlar 1984-1985 și pentru anul următor, îndeosebi acelea care vor fi folosite de clasele de început și terminale ale fiecărui ciclu de învățămînt.

S. D.

SIMPOZION

„Metode active în predare-învățare”

Recent, Inspectoratul școlar al municipiului București, Casa personalului didactic București și Comisia municipală a sindicatelor din învățămînt au organizat un nou simpozion, pe o temă aflată permanent în atenția cadrelor didactice: „Metode active în predare-învățare”.

Simpozionul s-a bucurat de participarea tovarășului Iosif Tripsa, secretar de stat la Ministerul Educației și Învățămîntului, a unor activiști ai Comitetului municipal de partid, inspectori școlari, precum și a numeroase cadre didactice.

În ședința plenară, după cuvîntul de deschidere rostit de conf. univ. dr. Ioan Jinga, inspector școlar general al Inspectoratului școlar al municipiului București, conf. univ. dr. Vasile V. Popescu, de la Institutul psihologic București, a vorbit despre „Cîmpul de actualizări al învățămîntului — metode de învățămînt”. Despre „Unitatea dintre învățămîntul didactic și

metode” a vorbit lector univ. dr. Steliana Toma, de la Institutul de construcții București, iar despre „Operaționalizarea metodologiei didactice, factor esențial al creșterii calității procesului de învățămînt” — conf. univ. dr. Ioan Cerghit, de la Universitatea București.

De asemenea, lector univ. dr. Lazăr Vlăscescu, de la Universitatea București, a prezentat expunerea „Aplicarea unei strategii pedagogice în lecție”.

În continuare, în cele cinci secții (matematică, fizică, chimie, limbă și literatură română, limbi moderne) au fost supuse dezbaterii peste 50 de comunicări ale cadrelor didactice, înfățișînd o valoroasă și bogată experiență didactică, tehnici și procedee menite să sporească eficiența procesului instructiv-educativ.

S. D.

Un nou set de diapozitive

„Din trecutul de luptă al poporului”

Un nou set de diapozitive a fost elaborat, recent (autor: directoroarea Grădiniței nr. 51 din București, Vasilica Firușită), în colaborarea Studioului „Animafilm” cu Oficiul central de mijloace de învățămînt al Ministerului Educației și Învățămîntului, intitulat „Din trecutul de luptă al poporului nostru”. Setul a fost realizat cu scopul de a-i familiariza pe soimii patriei din grupa mare și clasa I cu principalele tradiții de luptă ale poporului și ale clasei munci-

toare, pentru libertate națională și socială, de a-i face să cunoască virtuțile de bază ale poporului nostru manifestate de-a lungul veacurilor: dragostea de patrie, hărnicia, bunătatea, înțelepciunea, vitejia, cinstea, omnia. Totodată, setul cuprinde imagini din viața și activitatea revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, și pentru cultivarea sentimentelor de dragoste față de poporul nostru, pentru Partidul Comunist Român, pentru tovarășul Nicolae

Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, lucrări realizate pentru biroul popular, pentru pace în întreaga lume.

În indicațiile generale, care însoțesc setul, se mai recomandă ca diapozitivele să fie folosite atât în activitățile de educație moral-civilității și patriotice din grădinițe, cât și în activitățile cu conținut patriotic și patriotice din activitățile școlare și din activitățile de recreație, sub formă de concurs pe teme naționale ca: „Să se cunoască patria”, „Cel mai bun povestitor”, „Ce știu despre eroii din trecut și eroii zilelor noastre” etc. Recomandăm, și noi, acest mijloc vizual educativ din grădinițe, precum și învățătorilor care desfășoară activități cu șoimii patriei.

D. S.

SIMPOZION ANIVERSAR

Inspectoratul școlar județean și Casa corpului didactic din Teleorman au organizat în ziua de 16 februarie la Alexandria un simpozion cu tema „Aniversarea a 30 de ani de la eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști din ianuarie-februarie 1933”. Au participat profesori de științe sociale din județ, care au avut referate privind „Cauzele și urmările crizei economice capitaliste mondiale și repercusiunile asupra dezvoltării României, asupra nivelului de trai al maselor” (prof. Mihai Dinu din Roșiori de Vede), „Lupta muncitorilor ceferiști și petroliști din țara anului 1933, moment important în creșterea

conștiinței și combativității revoluționare a clasei muncitoare. Începuturile activității revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu” (prof. Florian Nadu din Turnu Măgurele), „Figuri de comuniști participanți la marile bătălii de clasă din ianuarie-februarie 1933” (prof. Ioan Moraru, din comuna Poroschia), „Aspecte privind situația țărânilor muncitoare din județul Teleorman, în anii crizei economice din 1929-1933.”

Prof. PETRICĂ IVAN
directorul Casei
personalului didactic
din Alexandria

Breviar

Profesorii de științe sociale din școlile dimbovitene au participat la o sesiune de comunicări pe tema: „Educarea materialist-științifică a elevilor la orele de științe sociale și în activitatea extradi-dactică”. Comunicările au fost susținute de cadre didactice din județ, precum și de reprezentanți ai Ministerului Educației și Învățămîntului, Academiei „Ștefan Gheorghiu” și Universității din București. (Prof. P. Gh. Birlea) ● Școala nr. 1 din Rm. Vilcea („școala cu ceas”, cum este ea numită cu dragoste de localnici) a împlinit recent 150 de ani de existență. Moment firesc de emoție și profund patriotism — cum ne scrie prof. Traian D. Lungu în știrea trimisă — și, totodată, prilej de aduceri-aminte și de scrutare a viitorului. Evenimentul a fost marcat, sărbătorește, printr-o mare adunare festivă, o sesiune de comunicări, expoziții și un spectacol omagial ● Anuarul Universi-

tății „Al. I. Cuza” din Iași, începînd din anul 1982, apare într-o formă nouă (de revistă), devenind o adevărată oglindă a întregii activități a prestigioasei instituții ieșene. Noul anuar cuprinde capitolele: a) Cronica (din activitatea Senatului Universității, din activitatea Biroului executiv al Senatului, oaspeți ai Universității); b) Viața științifică (simpozioane și colocvii organizate de Universitate, participarea universitarilor ieșeni la manifestări științifice organizate de alte instituții de învățămînt și cercetare, participarea la manifestări științifice internaționale); c) Realizări științifice; d) Comemorări; e) Din activitatea studenților; f) Clubul sportiv universitar; g) În memoriam (Prof. Iosif Naghiu) ● Prof. Gh. Gh. Cămăraș, de la Școala nr. 13 din Arad, harnicul nostru colaborator, a condus un grup de pionieri de la școala sa într-o excursie la Tebea; în fața mor-mintului Iancului Mare, și lângă gorunul lui Horia și gorunul sădit de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pionierii au prezentat un spectacol artistic, cu recitări și cîntece patriotice ● Din programul tipărit al Casei personalului didactic din Suceava, trimis

redacției noastre, aflăm că Serviciul de documentare al acestei instituții „asigură, la cerere, informații de specialitate, bibliografii tematice, materiale în sprijinul învățămîntului politico-ideologic al cadrelor didactice sau bibliografii necesare elaborării referatelor pentru adunările generale, pentru comisiile metodice și catedrele de specialitate sau pentru întocmirea lucrărilor de grad.” Așadar, un Serviciu care își cunoaște menirea și atribuțiile. Rămîne, doar, cel interesat să apeleze la el ● Buletinul de informare și documentare nr. 2 (37) editat de Casa personalului didactic a județului Vrancea este profilat în întregime pe predarea fizicii și chimiei în școală ● Inspectoratul școlar al județului Vilcea, în colaborare cu Casa personalului didactic și Biblioteca județeană, a organizat o instruire a tuturor bibliotecarilor din școlile vilcene. Acțiunea nu se pare deosebit de utilă. Nu ne poate fi indiferent ce, cit și cum citește elevii noștri, nici cine le îndrumă lectura. (Prof. Dumitru Motel, Școala din Copăceni-Ulmetu, județul Vilcea) ● „Perfecționarea activității didactice în vederea soorii randamentului școlar” a fost titlul unei sesiuni de referate și comuni-

cări organizate la Școala nr. 7 din Rm. Sărat. Participanți: învățătorii care predau la clasele I—IV din toate școlile orașului (Prof. Vasile N. Uță) ● Orașul Făurei a găzduit un fructuos schimb de opinii al învățătorilor din mai multe comune brăilene. Discuțiile purtate au avut în centrul lor manualul de citire pentru clasa a IV-a, editat în 1982, a cărui autotore este învățătoarea brăileană Tanța Munteanu, „un dascăl de excepție”, cum o caracterizează prof. Dumitru Istrate de la Filiala Făurei a Casei personalului didactic din Brăila, care ne trimite această știre ● În cele ce urmează, anunțăm o întâlnire colegială a „Promoția 1953 a Școlii pedagogice din Șendriceni-Dorohoi, județul Botoșani, organizează întîlnirea după 30 de ani de la absolvire, în localul școlii din Șendriceni, în zilele de 1—2 iulie 1983. Relații se pot obține la prof. Arcadie Mihăescu, str. Speranței nr. 83, Rădăuți, telefon 989/6 16 65 sau prof. Gheorghe Atomei, str. 6 Martie nr. 8, bloc 24, Dorohoi, telefon 986/1 33 61.

D. CICHIRĂ

PROFESORUL DIRIGINTE ORGANIZEAZĂ

INFORMAREA POLITICĂ
A ELEVILOR

Introdusă în planul de învățămînt pe baza sarcinilor reieșite din documentele Congresului I al Educației Politice și Culturii Socialiste în anul școlar 1976/1977, informarea politică se organizează o dată la două săptămîni pentru fiecare an de studiu (de regulă în prima și a treia săptămîină din lună).

Parte integrantă a activității politico-educative, informarea politică are drept scop cunoașterea și familiarizarea elevilor cu politica partidului de construire a socialismului, înțelegerea deplină a semnificațiilor profunde ale politicii interne și externe, căile, formele și mijloacele de realizare a rolului conducător al partidului, al clasei muncitoare în toate sferele vieții sociale, educarea în spiritul muncii, al dragostei de patrie, al devotamentului față de socialism, față de partid, înarmîndu-i cu cele mai noi cuceriri ale științei și cunoașterii umane. „Școala de toate gradele trebuie să formeze un tineret revoluționar, pasionat, îndrăzneț, gata de orice sacrificiu pentru interesele patriei, ale socialismului, pentru apărarea independenței țării, pentru pace” — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., la Plenara largită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982.

Conținutul orelor de informare politică este orientat în spiritul ideilor și aprecierilor cuprinse în documentele Congresului al XII-lea al P.C.R., Programul P.C.R., în indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, reieșite din Plenara C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982, Congresul al II-lea al Educației Politice și Culturii Socialiste, Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1982 și alte învățămînturi.

Informarea politică asigură cunoașterea operativă de către elevi a celor mai importante măsuri adoptate de conducerea partidului și statului nostru în edificarea socialismului, a legilor și actelor normative, a activității internaționale a partidului și statului nostru, a vizitelor, întîlnirilor tovarășului Nicolae Ceaușescu cu conducătorii de stat și oameni politici din diferite țări ale lumii, a principalelor evenimente politice interne și externe, a aprecierilor cu privire la problemele curente ale evoluției situației internaționale.

Problematicele informărilor politice se stabilește de către conducerea fiecărei școli sub îndrumarea Biroului organizației de bază P.C.R., care a numit un cadru didactic să participe la instruirile periodice la Cabinetul de partid al sectorului și care anunță conținutul tematic selectiv de maximă actualitate. În funcție de tematica astfel stabilită, fiecare profesor diriginte urmărește să asigure o sinteză cât mai eficientă, să aleagă forma cea mai adecvată, corespunzător vârstei elevilor, asigurînd materialul documentar și ilustrativ corespunzător.

Consider o obligație a fiecărui cadru didactic diriginte de a urmări, în funcție de evenimentele în discuție, să realizeze nu numai o trecere în revistă a principalelor evenimente interne și internaționale, ci să desprindă, împreună cu elevii, semnificația acestor evenimente, contribuția practică a partidului nostru, a secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în reevaluarea diferitelor concepții, idei noi, noi în gândire și acțiune, spiritul revoluționar pe care l-a promovat în politica internă și externă a statului nostru.

Astfel, dacă mă refer numai la ultima perioadă de timp, informarea politică din luna ianuarie a avut ca problematică: „Contribuția secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la dezvoltarea creatoare a teoriei și practicii construcției socialiste în țara noastră” și s-a desfășurat sub forma unei sesiuni de referate cu prilejul sărbătoririi a 50 de ani de activitate revoluționară și aniversarea zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Pentru desfășurarea acestui important moment în viața clasei, am făcut apel la colecțiile ziarelor „Scinteia tineretului” din luna ianuarie, la Mășajul de Anul nou al președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la documentele Conferinței Naționale a P.C.R. din decembrie 1982, la colecțiile „Lumea”, „Revista economică”, „Era socialistă”, „Magazin istoric” și alte colecții puse la dispoziție de punctul de documentare și biblioteca școlii.

Ora, desfășurată în cabinetul de științe sociale, a beneficiat și de proiecții la epidiacosc ale unor imagini din reviste. Tematica a fost structurată și comunicată de profesorul diriginte, încă de la venirea elevilor din vacanță, pe următoarele aspecte (ținînd seama și de o serie de elemente deja cunoscute de elevii clasei a XI-a de la „Economia politică”): a) concepția cu privire la creșterea rolului conducător al partidului în etapa actuală de dezvoltare a patriei noastre; b) stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră; c) contribuția secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind rolul forțelor de producție în dezvoltarea societății socialiste; d) concepția P.C.R., a tovarășului Nicolae Ceaușescu, despre sarcinile actuale ale agriculturii și industriei alimentare în dezvoltarea economiei românești; e) concepția P.C.R., a secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la dezvoltarea proprietății socialiste și a autoconducerii muncitorești în stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră; f) dezvoltarea patriotismului revoluționar — sarcină centrală a activității politico-educative desfășurate de organizația U.T.C.; g) președintele României — personalitate proeminentă a vieții politice internaționale. Fundamentarea cerințelor noii ordini economice și politice internaționale; h) cinstirea gândirii și acțiunilor președintelui Nicolae Ceaușescu (impresii din câteva telegrame de felicitare de la personalități ale vieții internaționale).

Profesorul diriginte a orientat concret fiecare elev, verificînd conținutul materialului, limitat ca timp la 5—6 minute, asigurînd o bibliografie cât mai selectivă. Deschiderea a făcut-o profesorul diriginte care, bazat pe documentele Conferinței Naționale a P.C.R. ale Plenarei din 1—2 iunie 1982, a arătat legătura organică dintre politica internă și externă a partidului și statului nostru, analiza profundă, în spiritul materialismului dialectic, a tendințelor fundamentale în dezvoltarea societății noastre contemporane.

Acest strălucit model de rigurozitate științifică și înaltă ținută principală poartă efigia puternicei personalități a secretarului general al partidului, a gândirii revoluționare a omului politic de anvergură mondială, a cărui prestigioasă activitate se caracterizează prin capacita-

te de a descifra sensul dezvoltării contemporane, prin spiritul novator, realismul și luciditatea concluziilor practice, privind căile de acțiune pentru soluționarea problemelor complexe ale lumii de azi.

După prezentarea fiecărui referat, profesorul diriginte a intervenit în sublinierea elementelor noi din documentele de partid din ultima vreme, exemplificînd cu analize pe text semnificația fiecărei probleme pusă în discuție. Ceilalți elevi au făcut completări privind elementele reținute și notate de ei în caietele de dirigintă. În final, profesorul diriginte a scos în relief sarcinile deosebite ce revin, semnificațiile ce se degajă după orientările programatice pe care le desprindem din activitatea prestigioasă a partidului nostru, a secretarului său general.

Informarea politică din prima decadă a lunii februarie a avut ca subiect principal politica internă a partidului, și anume: Plenara largită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare și Gospodăririi Apelor; Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. cu cadrele de conducere, specialiști și muncitori din domeniul industriei miniere și geologiei; Întîlnirea de lucru cu cadrele de conducere și specialiștii din cercetare și producție din industria chimică și industria metalurgică; Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în întreprinderile din județul Prahova; Sedința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 8 februarie 1983; Comunicatul cu privire la îndeplinirea Planului Național unic de dezvoltare economico-socială a țării pe anul 1982.

Elevii, cu ajutorul profesorului diriginte, au subliniat importanța programelor speciale adoptate cu privire la dezvoltarea bazei energetice și de materii prime, modul cum acționează oamenii muncii din diferite ramuri ale economiei naționale (inclusiv din industria alimentară pentru care se pregătesc elevii), în realizarea sarcinilor de plan, pentru progresul în ritm susținut al economiei noastre socialiste, în condițiile crizei mondiale. Profesorul diriginte, în

încheiere, a subliniat că, așa cum aprecia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Conferința Națională a Partidului, cu privire la realizările obținute de poporul nostru în primii doi ani ai cincinalului, ritmurile privind producția netă și producția marfă industrială nu ne mulțumesc. Ele puteau fi mai mari, însă unele rămîneri în urmă, în anumite sectoare, se explică prin faptul că acestea se bazează prea mult pe import, sau nu au fost pregătite pentru soluționarea problemelor cu forțe proprii. Se consideră că este mai bine să realizăm ritmuri mai mici de dezvoltare decît cele planificate, rezolvînd problemele cu forțe proprii, reducînd dependența față de import. Totodată, s-a subliniat că țara noastră doarește o dezvoltare pe baza unei colaborări egale, reciproc avantajoase, așa cum se poate constata și din preocuparea pentru obținerea în ultimii ani a unei balanțe comerciale active. Împreună cu elevii am tras concluzia, reieșită și din documentele de partid analizate, că, în condiții de criză economică, se va asigura creșterea producției, a veniturilor oamenilor muncii, a bunăstării poporului nostru. Este necesar ca și noi, alături de toți oamenii muncii, să acționăm cu mai mult spirit de răspundere în desfășurarea activității practice, a activității economico-sociale în general. Depinde numai de noi, de munca fiecăruia, ca viața să devină mai îmbelșugată, mai înfloritoare, subliniind sarcinile ce ne revin în școala în îmbogățirea cunoștințelor, însușirea noilor cuceriri științifice, pentru a deveni buni muncitori. Răspundem astfel îndemnului tovarășului Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a P.C.R., de a desfășura un proces instructiv-educativ de calitate, ca, prin prezența activă la cursuri și practică, prin completarea celor învățate, prin acțiuni politico-educative, să formăm un tineret cu înalt orizont patriotic, cu înaltă conștiință revoluționară.

Prof. VASILE ȘTEFAN
Liceul industrial nr. 15
din București

Bucuria întîlnirii cu cartea îndrăgită, în secția de literatură pentru copii a bibliotecii

Educația ateistă a elevilor

Unitatea de acțiune
școală — familie

Procesul de formare a personalității umane — desfășurat pe temelia trainică a concepției științifice despre lume — începe din cea mai fragedă vîrstă, odată cu cele dintîi deprinderi și cunoștințe ale copilului.

Familia are o influență educativă deosebit de puternică, pentru că aceasta se exercită continuu prin practica vieții de toate zilele și pentru că deprinderile, obiceiurile, cunoștințele, convingerile, concepția părinților despre lume și viață se transmit copiilor încă înainte ca aceștia să ajungă să beneficieze de influența școlii, a organizațiilor de copii și tineret.

Din experiența de pînă acum am constatat că sînt numeroase familii care au o concepție sănătoasă despre natură și viață, constituind pentru copii un suport solid, înlesnind elevilor însușirea ideilor înaintate, formarea personalității potrivit cerințelor și exigențelor eticii comuniste. Există însă, în număr restrîns, e adevărat, și familii în care părinții sau bunicii sînt religioși, în care sistemul lor de valori morale se sprijină pe precepțiile religioase, ceea ce influențează negativ însușirea conștientă de către elevi a noțiunilor materialiste despre lume, precum și formarea convingerilor și atitudinilor corecte față de viață.

Una din sarcinile ce revin muncii noastre de propagandă este lămurirea și convingerea părinților de necesitatea educării copiilor în spiritul acestei concepții, sprijinirea lor în a și-o însuși.

În acest scop, am organizat lectorate cu părinții pe teme educative ca: „Ce știm despre Cosmos?”, „Rădăcinile sociale ale religiei”, „Ce reprezintă și ce sînt sec-

tele religioase?” și am invitat părinții să participe la întîlnirile cu brigada științifică a școlii pentru a le explica anumite fenomene ale naturii: alunecările de teren, seceta, inundațiile, grindina etc.

În cadrul lectoratelor și brigăzilor științifice, cu ocazia discuțiilor individuale, am căutat să arăt părinților neajunsurile care decurg din educarea copiilor în spiritul concepțiilor religioase și, în raport cu pregătirea lor, le-am explicat modul în care poate fi asigurată educația în familie spre a forma gândirea materialist-științifică a copiilor.

Le-am explicat că familia are îndatorirea să se alăture eforturilor educative pe care le facem noi, cadrele didactice, deoarece, în caz contrar, ceea ce se clădește cu ajutorul școlii și al organizațiilor de copii se dărîmă în cadrul familiei, iar cel care suportă consecințele este copilul, a cărui dezvoltare spirituală și morală este frînată. Am explicat părinților că educarea ateistă nu este un scop, ci un mijloc și un rezultat al fermării concepției materialist-științifice a copilului, bazate pe puterea exemplului părinților, pe unitatea dintre vorbă și faptă.

Principalul factor formativ al concepției științifice despre lume este școala, care pregătește tineretul pentru o viață mai bună, mai luminoasă, pentru realizarea în perspectivă a Programului partidului nostru, tineret capabil să preia cu răspundere, cu pricepere și cu exigență sarcinile de miine ale societății.

În cadrul tuturor obiectelor de învățămînt, dar mai ales la cunoștințele despre natură, geografie, istorie, literatură, am urmărit ca noțiunile științifice să fie însușite corect și conștient pentru a avea garanția înțelegerii juste a faptelor și fenomenelor. Prin problematizarea am pus elevii în situația de a utiliza noțiunile științifice în explicarea fenomenelor cu care viața îi pune în contact, să înțeleagă corect aceste fenomene. Astfel, am organizat în numeroase rînduri concursuri pe teme: „Cine răspunde corect”, la care o parte din elevi puneau întrebări, iar alții răspundeau. Iată câteva întrebări: Ce se întîmplă cu o sticlă cu apă dacă o lăsăm iarna afară? De ce se evaporă mai repede apa în farfurie, decît din sticlă? De ce plantele și animalele de apă își continuă viața sub stratul de gheață care se formează la suprafața lacurilor și riurilor? Cum apărăm livezile și grădinile de zarzavat împotriva brumei? De ce nu îngheață

griul sub zăpadă? De ce se uscă rufe pe sîrmă? etc.

La capitolul „Apă” am precizat elevilor cum iau naștere unele fenomene legate de transformarea apei în rouă, brumă, zăpadă, polei etc. Elevii au aflat că apa, pe lingă foloase, prezintă și unele neajunsuri. Astfel, inundațiile se datoresc ploilor torențiale de lungă durată, precum și zonei geografice. Dacă apa căzută din precipitații în cantități mari provoacă pagube, și lipsa de apă pe o perioadă îndelungată generează greutăți: seceta a dus întotdeauna sărăcie, lipsă de hrană și chiar moarte. Dacă unii oameni vedeau în inundații o războiere a pronoiei cerești, înlăturarea secetei prin jocul paparudei și procesiuni religioase, acum omul supune puterii sale forțele naturii. El știe să intervină în caz de inundații (prin îndiguiuri), secetă (prin irigare suprafețelor lipsite de apă), pentru a diminua pagubele pricinuite.

Un fenomen ciudat pentru cetățeni și copii l-a constituit alunecarea terenului pe teritoriul comunei noastre. Le-am explicat elevilor că aceasta s-a datorat pantei înclinate, solului nisipos și argilos și umidității. Pentru evitarea întinderii acestei prăbușiri s-au făcut terase pe care s-au plantat pomi fructiferi și salcimi.

Alături de activitatea desfășurată la clasă, m-a preocupat și organizarea timpului liber al elevilor prin acțiuni comune cu organizația de pionieri. Împreună cu familia, pentru îmbogățirea în conținut educativ a timpului liber și pentru evitarea participării elevilor la practicile religioase, am organizat acțiuni culturale-sportive, sezători literare, programe artistice, vizionări de filme, drumeții. Am organizat activități variate, cu convingerea că un copil cu o educație ateistă temelnică, primită din fragedă vîrstă, se va forma ca o personalitate completă și valoroasă, capabilă să promoveze valorile etice comuniste.

În întreaga muncă educativă ce se desfășoară în sistemul nostru de învățămînt, nici un efort nu trebuie să fie socotit de prisos pentru a asigura educarea materialist-științifică a elevilor, sarcină de cea mai mare răspundere socială trasată de partid școlii.

Inv. PARASCHIVA CATRINOIU
Școala de 10 ani din comuna Măciuca,
județul Vâlcea

Valoarea educativă a activităților practice

Inceputul atitudinii pozitive față de muncă

O idee majoră ca se desprinde din studierea activității practice a preșcolarului este că **într-o măsură de învățare a practicii și nivelul cunoștințelor și deprinderilor dobândite în acest sens este o strânsă relație.** Dacă, de exemplu, observăm la un copil un interes scăzut pentru un domeniu al activității practice, în cazul nostru, lucrul în miniatelieri de pirogravură sau dactilopictură pe sticlă, constatăm și informații și rezultate slabe în acest domeniu și invers. Uneori, de aici se poate trage concluzia lipsei de aptitudini pentru acest gen de activitate. Psihologia copilului (Triaget, Kossakowski etc.) face însă deosebire între aptitudinea de învățare la activitățile practice și capacitatea de realizare momentană care este determinată în principal prin cunoștințele, priceperile și deprinderile cizăgite. Din punct de vedere metodic, această diferență introduce o viziune dinamică asupra învățării practice, oferindu-ne posibilitatea de a putea identifica starea de evoluție a aptitudinilor practice prin nivelul de realizare a acestora la un moment dat.

Din experiențele efectuate în unitatea noastră am constatat că organizarea și desfășurarea riguroasă a activităților practice au dus la o scădere masivă a numărului copiilor care mai înainte erau apreciați ca nedispunând de ample posibilități pentru învățarea activităților practice. Constatările sunt mult mai largi. Acțiunea practică, transformatoare asupra obiectelor — cusutul, împletitul, modelajul, dactilopictura, autoservirea, pirogravura, îngrijirea florilor, confecționarea sau repararea jucăriilor etc. — mobilizează întreaga energie, voință și gândire a copilului. Implicarea lui în procesul învățării, al dezvoltării propriilor sensibilități, trebuie și aptitudinile face din aceste activități forme fundamentale de învățare activă, participativă.

În al doilea rând, putem realiza și cultivarea interesului și a dragostei pentru munca fizică, prin activitățile practice. În literatura de specialitate se poartă încă discuții dacă se poate vorbi de muncă în activitățile preșcolarului. Nu ne oprim asupra diferitelor puncte de vedere. Experiențele de la grupele mari, mai ales, ne furnizează argumente practice că putem vorbi de forme de muncă, deși nu de angajarea celor pe care le fac adulții. Obiectele realizate de copiii noștri: cusături, împletituri, picturi pe sticlă și faianță, pirogravuri etc. răspund unor nevoi umane, servesc unor cerințe vitale pentru copiii înșiși sau pentru părinții lor.

Participarea copilului la munca fizică este o activitate esențială în această perioadă pentru cultivarea interesului și a dragostei care acompaniază acest act uman esențial. În experiențele realizate am plecat de la curiozitatea și înclinarea firească a copilului spre acțiune. Astfel, în miniatelieri — unde se execută de către copiii din grupe mare, împreună cu educatoarea, diferite operații de muncă: cusut, țesut, pirogravat, reparat jucării și chiar mobilier — făcând în prealabil recunoașterea obiectelor, a materiilor lor, la ce servesc oamenilor — am descompus fiecare activitate practică în operații simple. De pildă, cusutul: în operațiile de pregătirea acului, aței, materialului pentru cusături, apoi cele de desen, de îmbinare a culorii și cusutul propriu-zis. Interesul am constatat că sporește pe măsură realizării de către copii a unor obiecte cu utilitate practică. Desigur, aici rol mare au aprecierile făcute de educatoarea și de părinții copiilor, prin care se întărește interesul și dragostea pentru munca fizică.

Un fenomen semnalat uneori este tendința de „fugă” a atenției, tendința de plictiseală după un efort mai îndelungat. Se știe că munca propriu-zisă solicită o mare încordare a atenției și voinței. De aceea am căutat să organizăm activitățile practice în mod variat, prin alternanța operațiilor de la diferitele indeletniciri, pentru a mări interesul față de ceea ce urmează. De pildă, după ce am efectuat 30 de minute de activitate în atelierul de pirogravură sau dactilopictură, am trecut la operații de aranjare a atelierului, reparare a uneltelor, a mobilierului etc. sau la activități din alt domeniu ca desen, învățarea de cintece ș.a., pentru ca apoi să continuăm cu alte operații din activitățile practice.

În al treilea rând, prin activitățile practice, urmărim dezvoltarea atitudinii pozitive față de muncă.

Atitudinea la preșcolari stă foarte mult sub semnul celei a adulților. Totuși nu poate fi vorba de o imitație totală, deoarece copilul preșcolar începe să re-laboreze fiecare activitate a sa. De altfel, J. Piaget atrage atenția că, și la vîrstă mică se semnaleză efortul copilului de a adopta atitudini în funcție de cunoaștere și interes, desigur acestea aflate într-o fază de început. În activitățile practice am constatat că pe măsură dezvoltării acestora se conturează atitudini diferite. Obiectivul educativ fiind cultivarea atitudinii pozitive față de muncă, am organizat cu copiii, în cadrul miniatelierelor, convorbiri privind munca părinților lor (majoritatea părinților lucrează în industria textilă). Apoi

l-am pus pe ei să exprime ce muncă ar vrea să facă, ce ar vrea ei să fie. Am observat o corelație pozitivă între această imagine primară a lucrului despre ei și activitatea lor în jocurile tematice (la medic, la fabrică, în grădina de legume etc.), cit și în ceea ce se face la miniatelieri. Aceasta am interpretat-o ca începutul atitudinii pozitive față de muncă.

Dezvoltarea acesteia prin activitățile practice am gândit-o plecînd de la cultivarea griji față de produsele muncii pe care le utilizează copiii: îmbrăcăminte, mobilier, încăpere, scule și materialele cu care lucrează etc. Obiectivul operational a fost înțelegerea, pe măsura posibilităților lor, că toate obiectele din jur cer eforturi depuse de părinții lor, ale celorlalți oameni. De aceea trebuie păstrate și îngrijite. Aceasta am argumentat-o prin ceea ce fac ei în miniatelieri. Astfel am reușit să întărim grija pentru avutul obiecte, copiii începînd a prețui munca părinților și a lor proprie în grădiniță.

Demersul metodologic poate fi redat într-un proiect de tehnologie pentru activitatea dintr-un miniatelier.

Educ. DOINA VINTANU
directoarea Grădiniței nr. 34 din București

Efectele stimulatoare ale muncii

Munca are un efect stimulator asupra activității mușchilor și a tuturor organelor interne, influențându-se în mod favorabil potențiarul de activitate al organismului și, prin aceasta, dezvoltă și perfecționează sistemul nervos. În timp ce lucrează, copilul își se antrenează la activitate auzitoare, motrice, cutanată, vizuală și auditivă.

Pentru a realiza aceste obiecte ca „obiectul de muncă” (grupa mică), „Mobilierul păpușii” (grupa mijlocie), „Covorășul” (grupa mare), preșcolarii execută o serie de mișcări: ce șnurare, de decupaj, de lipire și de țesut, care antrenează în același timp analizatorul motor și cel cutanat. Fiecare lucrare se face sub control vizual atent, ochii copilului urmînd mișcarea mâinilor, respectarea dimensiunilor, înălțimea corectă a mișcării. Pentru a realiza aceste lucruri, copilul își dă seama în mod constant de dimensiunile materiale și unele cum se fac, ca să perforat sau forma de lucru de care trebuie să aibă cunoștință, după ce vede și simte lucrurile pe care le realizează. Astfel, copiii simțesc în mod constant forma unor obiecte confecționate de ei și le vor preciza utilitatea, reușita din punct de vedere estetic.

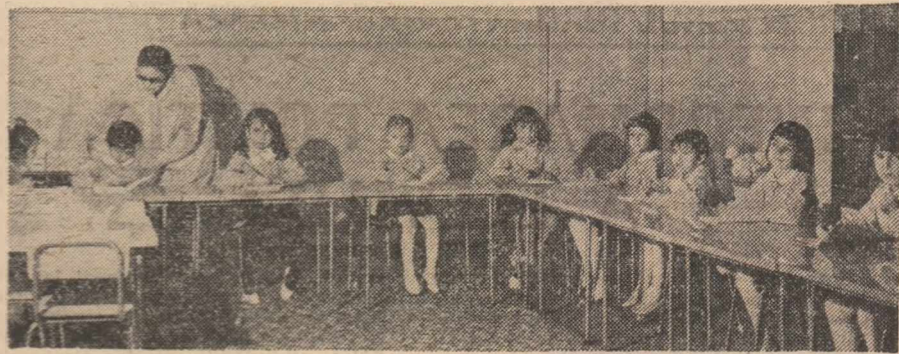
Pentru a executa lucrările amintite și altele de acest gen, cuprinse în programa activităților manuale, copilul are posibilitatea să aplice și să-și verifice direct deprinderile formate de muncă. El va repera, compara, unifica părțile componente ale unui întreg și în felul acesta își dezvoltă atenția, imaginația reproductivă.

Acțiunile directe cu diverse materiale, copilul este pus în situații de comparație, analiză, sinteză, care stau la baza dezvoltării gândirii preșcolarului. Fiecare activitate manuală îi solicită copilului un efort intelectual și fizic. Prin muncă și prin exerciții repetate se dezvoltă îndemnul, rapiditatea elasticitatea și suplețea. Între procesele de excitație și inhibiție se creează un echilibru mai constant, aceasta determinînd o mare stabilitate în activitatea copilului. La vîrstă preșcolară, copilul își analizează mișcările proprii, analizează materialele din care sînt confecționate obiectele, le denumesc, își îmbogățesc vocabularul anual. În activitățile manuale, copilul analizează, după posibilitate, frumosul și își formează deprinderi artistice.

În vederea dezvoltării sentimentului de dragoste pentru muncă și a creării premisei privind necesitatea muncii, este necesar ca, în activitățile manuale, educatoarea să urmărească și să realizeze trei obiective: scopul propriu pentru activitate să fie în funcție de capacitatea și de posibilitățile copiilor, numai în acest fel va putea obține rezultate cit mai concrete, corecte, lucru care va condiționa mobilizarea lor în activitatea viitoare școlară; deși ajutați de educatoarea, copiii să depună un efort intelectual pentru a rezolva greutățile ivite; activitățile să fie variate și atrăgătoare pentru a stimula interesul pentru muncă, iar munca să fie cit mai utilă.

Activitatea pe microatelieri atrage copilul de vîrstă preșcolară și îl face să lucreze cu multă pasiune. Ținuta în timpul procesului de muncă (un șorț ca al timplarului, un euson pentru șeful de echipă etc.) îl impresionează și îl atrage la activitate. Lucrările copiilor la grupe mare vor fi analizate în colectivul grupei și așezate în mini-expoziii. Ei reușesc să selecționeze obiectele care au evidente calități artistice. Cu lucrările copiilor din grupa mare A de la grădinița noastră, am decorat sala de grupă și am organizat expoziții pentru părinți. Această activitate mărește interesul lor pentru realizarea frumosului și dobîndește o valoare educativă, intrucît copiii se simt utili în ceea ce fac, au încredere în propriile lor puteri.

Educ. FLORICA RADU
Grădinița cu program prelungit nr. 34
din Baia Mare

Tratarea diferențiată, mijloc eficient de educație

La grupa mare am căutat să desfășor o muncă diferențiată, cu grupuri mici de copii, în cele mai variate împrejurări, unde copilul își poate manifesta particularitățile sale psihice, aptitudinile, interesele, deprinderile, trăsăturile de temperament sau caracter.

I-am observat mai ales pe acei copii care prezintă dificultăți, în timpul activităților comune. Aici, am putut culege date despre angajarea lor în acțiune, despre participarea lor activă sau pasivă la acțiune, despre efortul pe care-l depun în activitatea dată.

Acești copii au fost tot timpul sub observare, am căutat să-i antrenez cit mai mult: în răspunsuri, să-i obișnuiesc să aibă încredere în forțele proprii, să depună puțin efort în activitatea dată.

Pe copiii care obosesc în timpul activității, mai repede sau mai târziu, la care randamentul este mai mare la începutul activității sau la sfîrșitul ei, am căutat să-i obișnuiesc să se reintegreze în timp, dîndu-le activități mai ușoare la început, după posibilitățile lor, și mai grele abia după cîteva activități repetate, cînd au reușit să-și formeze unele deprinderi.

În cadrul jocurilor desfășurate în grădiniță (libere sau organizate) am antrenat copiii timizi, iar celor agresivi am căutat să le dau un rol de conducător pentru a le atrage atenția.

Cu copiii care au slab dezvoltată memoria, atenția, am organizat diferite jocuri, solicitînd mai mult copiii cu o memorie slab dezvoltată, făcînd în așa fel încît tot timpul să le atrag atenția acestor copii. Jocurile au fost alese în așa fel, încît să furnizeze date prețioase cu privire la atenția copiilor.

Am organizat diferite excursii pentru

a observa în ce măsură copiii trăiesc anumite emoții estetice, dacă au spirit de observație, analiză, comparație. Cu copiii care nu au format aceste emoții și spirit de observație, analiză, comparație, am organizat diferite jocuri în cadrul programului distractiv. Exemple: „Chiceste la ce m-am gândit?”, „Ce mai vrei să știți despre urs...?”, „Cum ați vrea să se termine povestea?” etc.

În cadrul activităților libere, am căutat să desfășor activități de muncă diferențiată pentru activitățile matematice: le-am dat de lucru țesătură la gherghef, scriere, iar cu copiii care nu au format aceste deprinderi am desfășurat diferite jocuri (formare de grupe de obiecte, aprecierea globală a cantității), apoi am cerut să compare grupele de obiecte prin punere în perechi etc. De obicei, tratarea diferențiată în cadrul activităților comune se face cu două subgrupe: cu unii lectură după imagini în timp ce alții modelează, pe urmă inversăm. Se pune accentul pe grupele stabile și grupurile mobile (cele stabile cuprînd copiii mai dotați, iar cele mobile cuprînd copiii mai slab dotați, care, după activități repetate, pot fi trecuți din grupul celor slabi); bineînțeles, nu li se spune copiilor grupul din care fac parte.

În aceste activități e necesar să fie încutată verbalizarea excesivă cu argumentări și explicații judicioase, astfel încît copilul să cunoască prin efort propriu ceea ce dorim să-și însușească.

Educ. LUCI ELENA
Grădinița cu program prelungit
din Sîngeorz-Băi,
județul Bistrița-Năsăud

La primele contacte cu istoria

„Educația patriotică a copilului preșcolar prin povestiri cu conținut istoric, legende, basme etc.” — este tema unei deosebit de interesante și eficiente dezbateri metodice care a avut loc, recent, la Grădinița nr. 218 din Capitală. Organizată sub egida Inspectoratului școlar al sectorului 6, de Casa personalului didactic și Comisia metodică a grădiniței, dezbaterile au cuprins referatul cu același titlu prezentat de Ana Zamfir, directoarea unității, și două activități demonstrative la grupa mare: povestirea istorică „O noaptea de pomină” (propunătoare: Gabriela Stîngă), urmată de sceneta (dramatizare) după o poezie de Dimitrie Bolintineanu „Copilul de casă” și repovestire în tehnica analizei de idei (propunătoare: Mihaela Petrovič), desfășurată simultan cu o activitate practică: desene de imagini în vederea realizării unui album istoric. Ca invitat de onoare, a participat la discuții și binecunoscutul scriitor Dumitru Abnaș, autorul celor două volume de

„Povestiri istorice” — pentru școlii patriei și pionieri — care a vorbit copiilor, emoționîndu-i. Au participat, de asemenea, pe lângă numeroase educatoare, și elevii din clasa a X-a a Liceului pedagogic din București, aflate în practică la această grădiniță, practicînd atent condusa de prof. Leonid Stădnicev-Dunăreanu, responsabilul comisiei metodice, care, analizînd cele trei frumoase contribuții metodice, a tras și concluziile acestui fertil schimb de idei.

Acțiunea s-a remarcat prin deosebita pregătire a educatoarelor propunătoare, prin participarea lor la sporirea conștiinței patriotice a micilor școlii ai patriei, a cunoștințelor lor despre istoria neamului nostru, deoarece, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, un popor care nu-și cunoaște istoria ar fi ca un copil care nu-și cunoaște părinții.

DOINA SINTIMBREANU

Metode active în formarea reprezentărilor matematice

În activitățile matematice, prin introducerea copiilor în activitatea directă — manipularea individuală a materialului — aceștia au fost angajați în discuții și au rezolvat efectiv situațiile problemă. De cele mai multe ori i-am solicitat pe ei să găsească soluții la diferite situații problemă. Chiar dacă nu toți copiii au găsit soluția dorită, simplul fapt că s-au frământat să o găsească i-a ajutat să rețină mai ușor soluția corectă. Acest procedeu mi-a fost deseori impus și de condițiile muncii simultane, pentru că lucrez cu grupă combinată (muncă independentă dată unei subgrupe, în timp ce eu lucrez cu cealaltă subgrupă), dar rezultatele sînt incontestabile pentru că ceea ce copilul învață cu ajutorul lui — dirijat însă — este reținut și totodată înțeles mai ușor.

Activarea preșcolarilor se realizează și prin introducerea elementului joc. Antrenați în întrecere, copiii sînt preocupați să dea cit mai multe răspunsuri bune, pentru a primi cit mai multe recompense simbolice, iar în final, pentru a se bucura de efortul depus în obținerea unui rezultat.

Tot pentru a-i menține pe copii în sfera activului, m-am folosit de procedeu de a-și pune singuri materiale în coșulețe, după modelul educatoarei, materialul aflîndu-se la masa mea. Punînd în coșulețe tot atitea buline, castane, bețișoare, jetoane, copiii au realizat, fără să-și dea seama, corespondențe și, astfel, dificultățile logice practice își pierd as-

pectul de dificultate în practica învățării și nu necesită niște demonstrații sofisticate.

Fără să uităm că preșcolarul învață jucîndu-se și se joacă învățînd, i-am antrenat în acțiunea de confecționare a materialului didactic pentru activitățile matematice și acest lucru s-a realizat cu ușurință, fiindcă au fost inițiați copiii subgrupe mari, care au dovedit pricepere în decuparea și colorarea unor jetoane, în decuparea panglicilor late-neguste, confecționarea bețișoarelor lungi-scurte, groase-subțiri. Colectînd, dirijînd de educatoare, material din natură, pentru activitățile matematice — ghinde, castane, pietricele, boabe de porumb, de fasole, conuri etc. — atenția nu le-a mai fost sustrasă, pentru a le palpa și a se juca cu ele în timpul activității.

La toate activitățile matematice care au oferit posibilitatea, am dat teste de verificare, acestea prezentînd interes pentru copii — curioși de a-și vedea rezultatele — pentru educatoare, pentru a ști cu care copii trebuie lucrat suplimentar; pentru învățătorul care va prelua clasa I, pentru a-și da seama de nivelul general de cunoștințe al copiilor cu care va lucra; și chiar pentru părinții copiilor, cărora aceste rezultate li se prezintă cu ocazia sedințelor cu părinții și a vizitelor la domiciliu.

Educ. IOANA BUCILĂ
Grădinița Avrămești II, Scundu,
județul Vâlcea

Mesajul textului literar

Operele literare sînt purtătoare ale unor mesaje, ale unor idei cu profunde ecouri în conștiința cititorului și cu influențe evidente în educația acestuia. De aceea, apreciez că, încă de la clasa I, este necesar să îndrumăm elevii către desprinderea ideilor esențiale și sesizarea mesajului creației literare. Aceste obiective deosebit de importante ale analizei literare marchează, de fapt, desfășurarea unei activități cu profunde rezonanțe educative în sufletul copilului, activitate care îmbracă diferite forme de la o clasă la alta și chiar de la un colectiv de elevi la altul.

La clasele ciclului primar nu se desfășoară o analiză literară propriu-zisă, dar copiii pot desprinde mesajul creației literare cu ajutorul întrebărilor învățătorului. O primă condiție este cunoașterea profundă a conținutului creației literare (fragmentului) din care se deduce înțelesul ei fundamental. În clasa I, de exemplu, la lecția „Un băiat curajos”, orientez discuțiile, în principal, spre fapta laudabilă a lui Jianu, reamintind, de asemenea, și cum este corect să traversăm strada.

Manualul de limba română pentru clasa a II-a, care abundă în lecții moralizatoare, oferă multiple posibilități de aflare a mesajului, de cele mai multe ori cu conținut educativ. Antreणाți de conținutul textelor sintem, uneori, în situația de a dezbate cu copiii reguli de bună purtare. Dar, nu este bine ca acestea să îmbrace forma „să nu faci următoarele lucruri...”, căci, în aceste cazuri nu se mai poate vorbi de desprinderea mesajului, ci de enumerarea unor reguli restrictive.

În clasele a III-a și a IV-a, unde există mai multe texte din operele scriitorilor, formele abordate pentru cunoașterea mesajului se deosebesc de la operă la operă, de la scriitor la scriitor. Consider că este eficient ca momentul exlorării mesajului să nu se situeze la sfîrșitul lecției, ci să aibă loc odată cu analiza fiecărei părți, deoarece la sesizarea con-

ținutului contribuie toate părțile operei. În analiza textelor literare, elevii sînt orientați de întrebările noastre, dar cred că întrebarea „Ce-a vrut să spună scriitorul?” nu-i ajută, pentru că, răspunzînd la întrebare, aceștia apelează numai la un moment din desăsurarea acțiunii, care, de fapt, nu constituie întotdeauna și mesajul operei.

Am observat că, în analiza poeziilor lirice, sînt unele dificultăți, generate de lipsa personajelor și a acțiunilor, care și pun pe elevi în situația de a nu sesiza mesajul și de a nu înțelege conținutul poeziei. De aceea, insist asupra semnificației imaginilor artistice, a sensurilor cuvintelor etc. Pentru a le înțelege cit mai bine, le solicit elevilor să folosească în alte structuri expresiile și cuvintele noi, întâlnite în poezie. Acțiunea de a „decoda” limbajul poetic se lărgește conținut pe măsură ce elevul parcurge mai multe opere și își formează deprinderile necesare. Aceasta se realizează printr-un dialog permanent între învățător și elev, prin activizarea gândirii și sensibilității copilului.

În sprijinul aflării mesajului operei literare, apelez și la cînoștințele de gramatică însușite la nivelul fiecărei clase, deoarece între lecțiile de citire și cele de gramatică există o legătură permanentă. De fapt, relațiile interdisciplinare se manifestă mereu în procesul de predare-învățare.

Ceea ce se învață la istorie și geografie, de exemplu, constituie un suport temeinic pentru înțelegerea textelor literare, pentru pătrunderea în esența conținutului acestora.

Deprinderea treptată a elevilor cu analiza textului literar, dezvoltarea capacității acestora de înțelegere a creației artistice are un caracter formativ, contribuind la însușirea unei exprimări corecte, precum și un caracter educativ, orientîndu-i spre o serie de acțiuni pozitive.

Prof. MARIANA PÎRLOG
Școala nr. 155 din București

Învățarea corectă a citirii și a scrierii

Cititul și scrisul se învață simultan prin numeroase exerciții de analiză și sinteză fonetică, axate pe particularitățile limbii române. Atît cititul, cit și scrisul sînt instrumente de bază ale activității intelectuale care, însușite la timp și în bune condiții de către toți elevii, asigură succesul acestora la învățatură. Deoarece activitățile desfășurate în orele de citire și scriere se corelează, pornind de la cunoașterea fondului informațional, a capacităților de memorare și de analiză, precum și a vitezei mișcărilor elevilor, le solicit acestora să facă numeroase exerciții de citire corectă, știind că se realizează prin acestea și o bună pregătire pentru scriere. De asemenea, apreciez că exercițiile de transcriere favorizează procesul de mări cimpului de citire; elevul își învață silaba sau cuvîntul pe care apoi le transcrie.

Pentru exersarea actului citirii, dau posibilitatea fiecărui elev, în orice oră, să citească, prin folosirea alternativă a următoarelor exerciții de citire: citirea independentă, realizată în șoaptă sau chiar cu voce mai tare. Începătorii nu pot citi în gînd, fără participarea celor trei analizatori (vizual, auditiv și verbo-motor). Am remarcat că, după efectuarea unui număr apreciabil, dar necesar, de exerciții de citire, și acești elevi apelează numai la analizatorul vizual; citirea în lanț, folosită, de exemplu, la textul „Roșcatul” menține atenția elevilor pentru „a nu rupe lanțul”; citirea pe roluri, la textul „Găinușa harnică” înviorază activitatea și dă posibilitatea elevilor să-și evidențieze calitățile de „buni interpreți”; citirea-ecou este antrenantă. Recomand folosirea ei la textul „Mămica mea” (pag. 75) pentru valoarea formativă a textului; citirea selectivă este eficientă deoarece solicită gîndirea divergentă a elevilor; exerciții pentru corectarea unor greșeli ca: omisiuni, inversiuni, substituiri, adăugiri de litere sau de silabe întregi. Cînd am întîlnit astfel de greșeli, am organizat exerciții de analiză pînă la nivelul sunetului și de sinteză pînă la trecerea pragului de la silabă la cuvînt și, apoi, la propoziție.

Scrisul este o activitate mai complexă, mai dificilă pentru micii școlari, deoarece include, pe lîngă activitatea intelectuală, și un efort fizic de reproducere a semnelor grafice. Ca orice deprindere, și scrisul se formează prin exerciții.

Mă străduiesc ca lecțiile să fie dense și exercițiile pe care le folosesc în orele de scriere să asigure condiții de dezvoltare potrivit particularităților de vîrstă și individuale. Acestea sînt: „exerciții de încălzire” care cuprind elemente simple rediate continuu și conduc atît la ritmicitatea grafismelor. Încep fiecare lecție de scriere prin astfel de exerciții plăcute, antrenante și foarte utile; exerciții pentru așezarea unor litere care au o

frecvență mai scăzută în cuvinte (h, x, k), le fac la intervale corelatoarele de timp pentru a nu fi uitate; exerciții pentru exersarea scrierii corecte a literelor cu legături mai dificile; exerciții-joc, de combinare a literelor în cuvinte folosite în orele de consolidare. Precizînd literele: d, p, c, s, r, o, elevii pot alcătui, fără dificultăți, cuvintele: dop, pod, cod, coc, doc, soc, dos, cor, cos, rod, ros, os, pop, dor, sos; exercițiile de barare a unor litere, silabe sau grup de litere mai greu sesizabil fonematic (difonici sau aglomerări de consoane): dictarea este un tip de exercițiu cu grad sporit de dificultate. În timp ce elevii scriu un cuvînt, îl și analizează, pronunțînd în șoaptă silabele; exerciții de reconstituire a unui text scurt efectuat cu ajutorul abecedarului și al alfabetarului. Valoarea formativă a acestor exerciții sporește dacă, după citirea textului reconstituit, silabele se amestecă și se încearcă reconstituirea din memorie. Exercițiul capătă și un caracter de caracter individualizat: exercițiile de corectare a temelor sînt cu atît mai valoroase cu cît acestea antrenează și elevii. Prin sublinierea cuvintelor scrise greșit, sugerez elevilor unde să intervină. O bună parte din greșeli le corectează chiar elevii prin autocontrol.

Controlul permanent al temelor scrise mă ajută să stabilesc o evidență clară a rezultatelor elevilor și să adopt măsurile cele mai eficiente, atît la temele independente efectuate în clasă, dar, mai ales, cu prilejul organizării programului prelungit de lucru, pentru ca fiecare elev să scrie și să citească cit mai corect.

Inv. GEORGETA PĂCȘIU
Școala nr. 1 din Cîmpulung Muscel,
județul Argeș

„Caietul de practică pedagogică”

Am conceput „Caietul de practică pedagogică al învățătorului” — ca un mijloc deosebit de util pentru individualizarea și diferențierea muncii cu fiecare clasă, grupă de practică și elev practicant în parte, în raport cu obiectivele practicii și particularitățile elevilor practicanți — cu următoarele capitole, pentru fiecare clasă de practică în parte: I. Date generale despre clasele elevilor practicanți; II. Obiectivele și planificarea practicii; III. Modalități și căi de cunoaștere a personalității elevilor; IV. Instrumente pentru îndrumarea, controlul și evaluarea activității practicanților. Capitolul I cuprinde: „ora-ul practicii”, tabele nominale, în ordine alfabetică, cu elevii claselor de practică, scurte caracterizări ale practicanților, întocmite de îndrumătorii și coordonatorii practicii.

Capitolul II conține: obiectivele practicii pentru fiecare clasă, planificarea trimetriala a lecțiilor: model, de probă, de diplomă, a grupelor de practicanți

Valorile formative ale jocurilor didactice

În procesul instructiv-educativ, drumul spre formarea concepției ateist-științifice cuprinde: însușirea corectă a generalizărilor științifice pe baza cunoștințelor dobîndite la disciplinele de învățămînt; evidențierea opoziției dintre adevărurile susținute de știință și tezele religioase; conducerea elevilor spre generalizări filozofice accesibile lor; cristalizarea concepției despre lume prin studiul sistematic al filozofiei materialist-dialectice și istorice; cultivarea normelor etice întemeiate pe această filozofie.

La nivelul claselor primare elevii nu au o gîndire abstract-teoretică și nu pot sesiza legăturile mai profunde dintre fenomene. Gradul lor de cunoaștere vizează concretul. Ținînd seama de particularitățile de vîrstă, realizez formarea unei concepții ateist-științifice la elevii ciclului primar, gradat și progresiv, printr-o gamă variată de activități practice-aplicative.

Apreciez că jocul didactic este cea mai îndrăgită și accesibilă formă pentru această vîrstă. Iată cîteva dintre jocurile didactice utilizate cu succes:

„Poeta întrebărilor”: Fiecare elev alege o întrebare cu caracter științific (din lecturile citate, din presă, sau din cunoștințele dobîndite). De pildă: „Care a fost primul inventator român, în aviație?” „Cine a fost primul cosmonaut român?” „Care sînt părțile componente ale unei plante?” „Ce este frunza pentru plantă?” „Cum se formează apele minerale?” „Cum s-au format munții?” „Cum se formează ploaia?” „Care sînt formele (starea) pe care le poate avea apa?” „Cum se formează bruma?” „Dar roua?”

Într-un plic, introduc o foaie de hîrtie pe care scriu numele elevului. Apoi, trimt plicul unui elev, care răspunde la întrebare. Dacă nu știe să răspundă, ia foaia cu întrebarea și o introduce într-un alt plic, pe adresa altui coleg, numit de el. Pentru întrebarea pusă se acordă un punct, iar pentru răspunsul corect cinci puncte.

Jocuri de perspicacitate și îndemînare. Scopul acestora este de a combate „minunile”, magia, spiritismul. Legat de aceeași temă se organizează și activități practice de laborator: „Minuni în eprubetă” („Cele trei stări ale apei”, „Ploaie aburului”, „Gheața mai tare ca oțelul”); jocuri bazate pe rapiditate și îndemînare, prezentate, mai ales, la circ („transformarea” ciinelui în iepure, „dispariția” porumbeilor, apariția unor umbrele); „jocuri distractive” organizate la matematică: „Ghicesc numărul la care te-ai gîndit”. Solicit unui elev să se gîndească la un număr, pe care să-l mărească de „a” ori, să împartă numărul obținut la numărul la care s-a gîndit și apoi să adauge 3. Rezultatul va fi 10. Alte jocuri asemănătoare sînt: „Ghicesc vîrstă” și „Un cui trece prin sticlă”.

Jocuri de simulare, bazate pe informațiile dobîndite din lectura cărților științifico-fantastice, din emisiunile de la radio și televizor sau din vizionarea unor filme. Aceste jocuri sînt adevărate călă-

torii imaginare. Desfășurarea: se constituie un echipaj. Se alege tematica. Se dă bibliografia de studiat. Se stabilește, împreună cu echipajul, itinerariul, mijloacele de deplasare, obiectele necesare itinerariului, obiectivele și sarcinile fiecărui membru al echipajului. La începerea jocului este descris mijlocul de transport. Se comunică descoperirile făcute, greutățile care se întîmpină (se folosesc diavle, diapozitive, imagini din carte). Se pot alege teme ca: „Zborul în Cosmos”; „În lumea subacvatică”; „Din tainele rocilor”. La aceleași teme se pot organiza și jocuri de mișcare ca: „Cine este mai tare” și „Stropul de ploaie”.

Inv. ARGENTINA DOBRE
Școala din Grădiște, Cîmpulung-Muscel,
județul Argeș

De un real folos în predarea unor lecții sînt jocurile didactice organizate sub formă de concurs gen „Cine știe cîștigă”, desfășurate fie pe grupe de bănci, fie individual cu elevii. Aceste jocuri-concurs contribuie la dezvoltarea atenției, imaginației și creativității elevilor, precum și la închegarea colectivului clasei. Redau cîteva dintre aceste jocuri prin care am realizat o exprimare corectă a elevilor în propoziții și le-am format o scriere corectă și lizibilă.

Jocul în lanț. Am împărțit tabla în două sau trei părți, corespunzător rîndurilor de bănci din clasă. La un semnal elevii din primele bănci au trecut la tablă și au scris o silabă, iar următorii au completat cuvîntul.

Cu ultima silabă a cuvîntului scris un elev a alcătuit un nou cuvînt. De exemplu: A — na; Na — na; ra — ma; ma — ma etc. Jocul este foarte antrenant. Au cîștigat elevii din rîndul care au scris corect și au format cuvintele cele mai frumoase.

Echipa cîștigătoare a primit un steguleț roșu care a rămas toată ziua pe prima bancă a rîndului respectiv.

Tot în lanț. Elevii au scris pe tablă propoziții dictate de un coleg. Au citit elevii din rîndul de bănci care au scris mai corect, mai lizibil și care au folosit corect semnele de punctuație. Acest joc consolidează înțelegerea propozițiilor interogative și exclamative.

Rezolvă și dă mai departe. Pe o foaie de hîrtie am scris atîtea cuvinte cîtă elevi erau în rîndul de bănci. Foaia s-a transmis de la elev la elev, fiecare urmînd să alcătuiască o propoziție. Cuvîntul scris era așezat diferit în propoziție, după nivelul de cunoștințe al fiecărui elev. De exemplu: ... citește; Ana ..., ... vine ...; Elevul ... Elevii au completat: Ionel citește; Ana scrie; Onică vine la noi; Elevul cîntă.

Bineînțeles, au fost și elevi care nu au reușit să scrie corect sau să completeze propoziția dată. Pe aceștia i-am incurajat și i-am solicitat să scrie corect la tablă.

Inv. ELENA ȘULAR
Școala din Vătava,
județul Mureș

Cabinetul metodic al învățătorilor

Cabinetul metodic a fost conceput în ideea de a folosi cu eficiență sporită mijloacele de învățămînt existente în școală, precum și pentru a crea un cadru adecvat desfășurării acțiunilor de perfecționare profesională ale membrilor „Comisiei metodice a învățătorilor”, de la Școala nr. 9 din Craiova.

Pentru a realiza „Cabinetul metodic” am recondiționat materialul didactic existent în școală, l-am înregistrat și numerotat, am stabilit și amenajat locuri potrivite pentru expunerea acestuia.

Beneficiind de sprijinul Centrului de calcul al Combinatului chimic Craiova, am selecționat materialul didactic, pe clase și discipline de învățămînt, iar fiecare învățător este în posesia unui catalog cu ajutorul căruia poate găsi, în mai puțin de 30 de secunde, orice material existent în cabinet (material pentru care se specifică în catalogul respectiv disciplina de învățămînt, clasa și lecția la care poate fi folosit).

În cabinet, fiecare lecție poate fi axată

pe folosirea mijloacelor de învățămînt tradiționale sau moderne, realizîndu-se totodată o însemnată economie de timp.

Un alt aspect al funcționării cabinetului metodic este utilizarea acestuia în vederea perfecționării metodice a învățătorilor. Utilă este în această privință „mica bibliotecă” în care există cărți de literatură pedagogică, principalele metodici pentru predarea disciplinelor cuprinse în programa învățămîntului primar, colecții de reviste: „Evista de pedagogie”, „Tribuna școlii”. Tot aici se află referatele întocmite de colegii noștri, teste pentru verificarea cunoștințelor elevilor, fișe, materiale didactice cu caracter individual, alte instrumente de lucru — unele cu caracter diferențiat — folosite în procesul de învățare.

Cabinetul oferă și cîteva sugestii privind întocmirea caietului de observații al clasei; alcătuirea subiectelor pentru lucrările de control periodice și modalități de notare a acestora; organizarea și desfășurarea cercurilor tehnico-aplicative cu elevii din ciclul primar; integrarea jocului didactic în lecții. În cabinetul metodic se desfășoară: dezbateri pe diferite teme, avînd posibilitatea de a se efectua și unele exemplificări și demonstrații cu materiale existente aici; susținerea și alcătuirea unor referate pe baza materialului bibliografic existent în cabinet; mariouarea unor mijloace tehnice de învățămînt, atît de către învățătorii, cit și de colective de elevi pe care dorim să-i inițiem în această direcție; pregătirea pentru lecții a învățătorilor, folosind dotarea cabinetului; confecționarea unor materiale didactice de către un învățător sau mai mulți, și, uneori, în colaborare, învățătorii-părinți ai elevilor.

Cabinetul metodic poate constitui un cadru adecvat pentru desfășurarea unor schimburi de experiență pe teme metodice, organizate, de pildă, în cadrul cercurilor pedagogice sau cu școlile vecine, precum și în cadrul școlii (într-o clasă). Tot aici se pot organiza expoziții cu obiecte confecționate de către elevii în cadrul activităților practice; cercuri, ore de lucru manual, acțiuni pionieresti, teme pentru acasă.

Inv. RICHARD SANDOR
Liceul pedagogic din Sighetu Marmăției,
județul Maramureș

Inv. ADINA BOCȘE
Școala nr. 9 din Craiova

IN SPRIJINUL CADRELOR DIDACTICE

Laboratorul județean de orientare
școlară și profesională

Psihopedagogia modernă furnizează date edificatoare în privința rentabilității social-economice a laboratoarelor de orientare școlară și profesională. Laboratorul județean de orientare școlară și profesională s-a născut la noi ca o necesitate obiectivă a așezării procesului de orientare școlară și profesională pe baze științifice. Prevederile documentelor de partid confirmă această preocupare înnoitoare, așa după cum reiese din lucrările Plenarei C.C. al Partidului Comunist Român din iunie 1973, găsindu-se materializate prin înființarea unor asemenea laboratoare școlare în majoritatea județelor țării. În laboratorul școlar se pot studia cu folos abilitățile elevilor și se poate veni în sprijinul cultivării lor. Fișele, nu numai laboratoarele pe diferite discipline de învățămînt servesc unei asemenea deziderat.

Din investigația întreprinsă în cadrul inspectoratelor școlare în trimestrul I al anului școlar 1982-1983, rezultă că funcționează sau este în curs de amenajare un număr de 24 laboratoare județene de orientare școlară și profesională. Cu toată incertitudinea privind trănicia funcționării lor, manifestată cu ceva ani în urmă, o bună parte din inspectoratele școlare județene și-au dat seama de caracterul utilitar al laboratoarelor de orientare, le-au menținut, le-au sprijinit și le-au întărit autoritatea educativă. Nu este de mirare că printre cele care și-au păstrat viabilitatea se numără, pe primul plan, cele care s-au impus prin rezultate (Bacău, Bihor, Bistrița-Năsăud, Caraș-Severin, Constanța, Hunedoara, Iași, Mureș, Sibiu ș.a.).

Din sondajul făcut în rîndul profesorilor de diferite specialități, participanți la cursurile de perfecționare, precum și în rîndul studenților, rezultă că nu au cunoștință de existența unui asemenea laborator la nivelul județului lor și prea puțini sînt aceia care consideră că Laboratorul județean i-a ajutat în procesul orientării școlare și profesionale. Prezența și eficiența laboratorului sînt evaluate favorabil însă de profesorii și studenții proveniți din unele județe (Bihor, Bistrița-Năsăud, Mureș, Sibiu etc.), ceea ce înseamnă că nu se pune la îndoială utilitatea lui, ci doar modul de funcționare. Nu în toate județele unde sînt asemenea laboratoare se face efortul în suficientă măsură existentă lor. Cauzele pot fi și ele de natură diferită (calitatea necorespunzătoare a muncii personalului laboratorului, lipsa de cadre calificate și instruite, păstrarea laboratorului în anonimat din partea unor inspectori și directori de școli; neparticiparea laboratorului în acțiunile de orientare școlară și profesională din localitățile județului, nesolicizarea sprijinului laboratorului de către cadrele didactice; angajarea personalului laboratorului în muncă străină specificului său; lipsa de încredere; comoditatea; rutina; reaua-voință din partea celor din jur; automulțumirea; inexistența unui statut al acestor laboratoare; neexistența unui îndrumător metodico-științific de funcționare a lor ș.a.).

Opinăm pentru transformarea acestor laboratoare de orientare școlară și profesională în adevărate centre metodologice, cu condiția ca activitatea lor să nu se rezume la informarea școlară și profesională, ci să acopere întregul conținut al orientării. În acest spirit: schimbăm într-o prezentare sumară, modul în care cadrele didactice pot beneficia de sprijinul laboratorului județean de orientare școlară și profesională.

Contribuția la informarea școlară și profesională se poate realiza prin: sprijinul

nirea elevilor, părinților și cadrelor didactice în documentarea privind orientarea școlară și profesională; popularizarea necesarului forței de muncă, a rețelei școlare și a cifrei de școlarizare din județ; procurarea unui material de propagandă (prospecte, îndrumătoare, afișe, hărți profesionale, albume, planșe, nomenclatorul profesiunilor, monografiile și micromonografiile profesionale, filme și diafilme de orientare etc.).

Se poate acorda sprijin metodologic școlilor prin: planuri de lecții model tip de orientare; planuri de ore de dirigințe model; tematica pe clase a orelor de dirigințe cu conținut de orientare (pentru clasele V—VIII); tematica unor dezbateri educative tip de orientare (pentru clasele IX—XII); ghiduri de organizare și desfășurare a unor activități de orientare școlară și profesională în afara clasei (planul unei vizite, al unei întîlniri, mese rotunde etc.); tematica lectoratelor cu părinții cu subiecte de orientare. Sprijinul metodologic se mai poate concretiza în: participarea nemijlocită a psihopedagogului din laborator la unele acțiuni de informare școlară și profesională organizate de diferite școli; instruirea dirigintilor; organizarea de întîlniri periodice cu educatoarele și învățătorii în vederea acordării unor îndrumări metodologice pe linia preorientării copiilor și cu profesorii și maștrii-instrucitori pe planul orientării elevilor; sprijinirea organizării unor concursuri și expoziții tip de orientare; oferirea de consultații cadrelor didactice, elevilor și părinților pe teme de orientare; îndrumarea metodologică a cercărilor școlare pentru a spori contribuția lor în procesul orientării; oferirea de sugestii pentru lucrările comuniste metodice a dirigintilor, a celor pe clase și a consilierilor profesionale cu tema pentru dezbateri unor subiecte de orientare școlară și profesională; oferirea de modele de chestionare, de ghiduri de caracterizare, de fișe psihopedagogice; sprijinirea muncii comuniste de orientare școlară și profesională din comitate de învățămînt și a inspectoratelor școlare în munca de îndrumare și control în problematica orientării.

Activitatea psihopedagogică se poate realiza prin: existența de laborator la sediul școlii și activități desfășurate pe planul orientării; colaborarea cu medicul în stabilirea unui diagnostic psihomedical concordanț; aplicarea unor metode psihopedagogice în rezolvarea unor cazuri-problemă; evidența la timp a orientării școlare și profesionale pe elevii și determinarea, în unele cazuri, a reorientării în funcție de capacitățile elevilor, de randamentul lor și de cerințele social-economice; sprijin acordat școlilor în recomandarea unor forme de lucru diferențiate cu elevii care au îndobînză deosebită sau aptitudini speciale; urmărirea și sprijinirea integrării învățătorilor și cercetărilor și producția stabilirea evidenței gradului de adaptabilitate și de integrabilitate a tinerilor în școli și profesii, precum și de acoperire a necesităților de forță de muncă în activitatea prioritară și în cele care dau locul de muncă.

Creдем deci că există largă posibilitate de colaborare a cadrelor didactice dintr-un județ cu Laboratorul de orientare școlară și profesională care de este și de drept, în lumina cerințelor de asigurare și de pregătire a forței de muncă.

Lector univ. dr. IULIU SUTEU
Universitatea „Babeș-Bolyai”
din Cluj-Napoca

mele și persoanele, scrise incomplet sau care lipsesc din textul următor: „M... ..-a dat un coleg o carte care... place. L... .. poți cere sfatul; ...-am cerut și eu. Pe m... .. incintă frumusețile naturii. N... ..plac excursiile școlare. L... .. plac orele de limba română. Pe n... .. îndrumat tot timpul tovarășa profesoară. ... ascultă ce... spun!”

Grupa a II-a, în care am inclus pe elevii cărora în găsirea căilor de rezolvare a exercițiilor le sînt necesare ajutorul meu sau anumite informații suplimentare, i-am prezentat următoarea fișă: corecții greșelile făcute în scrierea pronumelui personal în următorul text: „Scoatem cămi arde inima... ..” (I. Creangă — Capra cu trei iezi)

„Și el are sămi facă podul ?
— Hai, ieși porcul de-aici și ieși afară !
Și dacă pină miine dimineață na fi gata, are săți steie capul undeți stau tâpile. Înțelesumi ?” (Ion Creangă — Povestea porcului).

Grupa a III-a, în care am inclus elevii ce se caracterizează prin independență în gândire, sesizează probleme, emit ipoteze și găsesc în mod independent căile de confirmare a rezultatelor muncii lor, i-am dat să alcătuiască o compunere sub formă de dialog în care să folosească opt forme accentuate și opt forme neaccentuate ale pronumelui personal.

La aprofundarea morfologiei am constatat că elevii din clasele a V-a întîmpină unele greutăți în însușirea definiției substantivului, a cazurilor, a ortografierii substantivelor proprii și a substantivelor compuse.

În scopul recunoașterii pe text a substantivelor am lucrat diferențiat. Grupele I și II-am dat următoarea temă: subliniați substantivele din textul următor: „Care cu poveri de muncă / Vin încet și șirînd / Turmele s-au mugind / Și făcînd vin pe luncă hăulind.” (G. Coșbuc — Noapte de vară)

Grupa a II-a a avut de recunoscut substantivele comune și proprii din următorul text: „Mihai, fiul lui Pătrașcu era bău al Craiovei. Alexandru, domnitorul țării, voia să-l prindă. Mihai pleacă la Constantinopol unde era sprijinit de Iani Cantacuzino, fratele mamei sale.”

A III-a grupă a avut sarcina să povestească într-o compunere formată din zece propoziții, diferite amintiri dintr-o excursie făcută în vacanță. Fiecare propoziție să cuprindă substantive comune și proprii.

Și la adjective apar unele particularități mai puțin accesibile, cum sînt situa-

țiile în care trebuie să descopere adjectivele provenite din participiul și gerunziul unor verbe. Și aici am folosit exerciții variate. Astfel, grupei I i-am dat următoarea fișă: înlocuieți punctele cu unul din adjectivele: negru, pufoasă, mici, joase, largi, mari, harnice. „Pămîntul... s-a acoperit de zăpada ... Casele... vărute de curînd au acoperișuri ... Copiii se joacă pe ulițele... ale satului. Ei trag săniile... făcute de miinile... ale părinților.

Grupa a II-a: subliniați cu o linie substantivele și cu două adjectivele care le însoțesc: „Sură-i sara cea de toamnă; de pe lacuri apa sură iezătură

Lar pădurea lin suspină și prin frunzele uscate...” (M. Eminescu — Călin — File din povești).

„Pădurile mari, întunecate, îl adăposteau sub bolțile lor tăinuie.” (I. Agirbiceanu — Costea pădurarului)

Grupa a III-a: alcătuiți o compunere cu titlul „Iarna”, în care să folosiți zece adjective.

La capitolul „Acordul subiectului cu predicatul” am dat, de asemenea, sarcini diferențiate pe grupe de elevi. Grupei I: Potrivii după înțeles și formă predicatelor cu subiectele corespunzătoare.

Subiectul: Elevii; pomul; pomii; elevul. Predicatul: scrie; înfloresc; scriu; înflorește.

Grupa a II-a: Puneți predicatelor la forma potrivită:

„El (a porni) înainte. Eu (a rămîne) pe loc și (a observa) cum printru frunzele uscate (a apărea) primii ghiocci. Cu toții (a face) buchețele care (a fi) daruri pentru mamele noastre.”

Grupa a III-a: Schimbînd în propozițiile de mai jos subiectele cu părți de vorbire la plural, puneți verbul la forma corespunzătoare: „Pe bancă este o carte. Colega mea era ordonată. Peste un an, pionierul va fi utecist!”

Dacă în decursul citorva lecțiilor, elevii din grupele I, II și III vor începe să lucreze bine, atunci eu apreciez că ei vor fi în stare să rezolve și exerciții mai complicate și apare deci posibilitatea rezolvării la un nivel mai ridicat.

Alteori procedez invers: unor elevilor le propun aceeași temă, însă în aprecierea rezultatelor muncii țîn cont de fiecare în parte.

Prof. FLORICA BREZOIANU
Liceul de artă „George Enescu”
din București

Permanentă actualizare a lecțiilor
de geografie economică a patriei

Actualizarea lecțiilor de toate disciplinele școlare cu date și evenimente noi, la zi, din sfera științelor fundamentale, tehnice, sociale și umaniste a fost și rămîne una din preocupările de bază ale fiecărui profesor, sarcină ce se concretizează zilnic în cadrul pregătirii pentru lecții la liceul în care îmi desfășor activitatea această problemă, mai cu seamă folosirea documentelor de partid și de stat în lecții, a constituit obiectul unor perioade dezbateri în catedre, consilii profesionale și simpozioane locale. Între disciplinele școlare care folosesc în mare măsură conținutul documentelor de partid și de stat sînt: fără îndoială, istoria patriei, cunoștințele social-politice, economia politică și geografia economică a patriei.

„Geografia economică a patriei”, avînd ca obiect de studiu repartiția și dinamica economiei noastre naționale, are sarcina să informeze elevii cu date și fapte de muncă economică din țara noastră. Este datorică fiecărui cadru didactic care predă această disciplină — cu valențe educativ-patriotice tot atât de importante ca și istoria patriei și literatura română — ca în funcție de nivelul clasei (IV—VIII—XII) să elimine din mers, la fiecare lecție, ceea ce este depășit și să îmbogățească cu informații la zi, deosebit de importante, cu reverberații pe planul educației politice, patriotice, pentru muncă și orientare școlară și profesională a elevilor.

Folosirea documentelor de partid și de stat, precum și a altor informații curente, în lecțiile de geografie economică a patriei, conduse pe elevii la o cunoaștere într-o manieră formativă a politicii partidului și statului nostru, acestea exprimînd într-un mod concentrat, sintetic realitățile social-economice existente. Se realizează astfel și o motivație a activităților pe care urmează să le desfășoare elevii după absolvirea școlii, constientizarea și fundamentarea unor stări afective ca: dragostea față de patrie, de partid, de mărețele realizări ale construcției socialiste, menite să dea noi dimensiuni economice și estetice peisajului geografic românesc.

Pornind de la aceste considerente, catedra de geografie de la școlile din Făurei, cuprinzînd și învățătorii de la clasele a III-a și a IV-a, urmărește cu regularitate îmbunătățirea conținutului instructiv-educativ al lecțiilor de geografie a patriei, prin introducerea noului și actualizarea cu date din documentele de partid, legi ale statului și alte informații oficiale transmise prin mijloacele mass-media. În vacanța de iarnă, o atenție deosebită s-a acordat selecției informației educativ-geografice care urmează a fi încorporată în lecții, începînd cu trimestrul al II-lea.

Prof. ILIE CARAMAN
Liceul industrial din Făurei,
județul Brăila

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Activitatea diferențiată cu elevii

Activitatea diferențiată se desfășoară independent, iar verificarea, în colectiv, cerînd răspunsuri la elevii cu un ritm mai lent de pregătire din sarcinile pe care am observat că le-au rezolvat, dîndu-le posibilitatea să se afirme și ei. Ținînd seama că în clase nu există omogenitate, obișnuiesc ca la începutul fiecărui an școlar să aplic clasei a V-a un test de evaluare a cunoștințelor din clasele I—IV. Apoi cîntăresc greutățile pe care ei le întîmpină, urmărindu-le mai bine eforturile necesare asimilării noilor cunoștințe. Cunoscîndu-le greșelile tipice, mi-am concentrat atenția asupra lor și am încercat să le înlătur.

În urma controlului caietelor de teme și al dictărilor efectuate în cadrul momentului ortografic sau cu alte prilejuri, am alcătuit pentru fiecare elev cu deficiențe ortografice în scriere o fișă ortografică ce conține diferite cuvinte care creează dificultăți. Această fișă elevul o are permanent cu el și o folosește ori de cîte ori are nevoie: la întocmirea de compuneri, rezumate, povestiri, la efectuarea temelor sau la corectarea unor dictări în care sînt cuprinse cuvintele din fișa ortografică. Tot pentru evidența greșelilor ortografice, elevii au o fișă în

care fiecare scrie personal, ținîndu-și chiar și evidența greșelilor, natura și frecvența lor.

După o anumită perioadă de timp fac evaluarea greșelilor și evidențierea elevilor care au reușit să-și corecteze neajunsurile ortografice.

Urmărind formarea și dezvoltarea deprinderilor de muncă independent, uneori, în orele de citire sau gramatică, organizez elevii pe grupe, în funcție de nivelul de cunoștințe, aptitudini sau interese pentru acest obiect. Temele cuprinse în aceste fișe au în vedere aptitudinile și posibilitățile cognitive diferite ale elevilor, lipsa omogenității în pregătire și țîn cont de marea varietate de individualități.

De exemplu, pentru însușirea pronumelui personal am alcătuit trei fișe, pe care le-am distribuit conform dificultății lor, în funcție de nivelul de pregătire, capacitatea de a utiliza procedeele gândirii logice, formarea interesului cognitiv și autoaprecierea posibilităților de rezolvare a problemelor. Astfel, elevilor care găsesc mai greu căile de rezolvare a exercițiilor, posedă slabe aptitudini în recepțarea unor informații, le-am dat următoarea temă: întregiți și completați pronu-

Graiul documentelor

Atestări arheologice din perioada de formare a poporului român

Dintre piesele arheologice de importanță fundamentală care ilustrează cultura materială a perioadei de formare a poporului român, aflate în sălile Muzeului de istorie al R.S. România, nu putem să nu amintim pe cele care provin din cercările arheologice de la Bratei, județul Bihor, unde așezările și necropolele desoperite se situează, în timp, între sec. VII—VIII. Ceramica, podoabele, inventarul necropolilor constituie unele dintre cele mai vechi documente ale istoriei formării poporului român și au dat posibilitatea de a cunoaște evoluția culturii materiale din etapa de formare a daco-românului până la vremea la care românii sunt atestați și istoric. Mai mult decât în etapele arheologice, unde materialul arheologic aduce contribuții la cunoașterea milenului întâi, la Bratei, săpăturile au scos la iveală dovezi importante privind continuitatea culturii materiale, ceea ce implică și o continuitate etnică și de limbă, despre organizarea social-politică și economică a populației autohtone. Din analiza datelor de aici reiese și elementele care în etapa tirzie de dezvoltare s-au manifestat pe plan social, politic, economic și cultural, în cadrul societății românești până în secolele XII—XIII. În ansamblul descoperirilor de la Bratei, cimitirul nr. 2, birital, se plasează între secolele VII—VIII și aparține populației românești. Numeroase descoperiri de tipare de cruci, de vase cu inscripții și chiar cu inscripții, orientarea mormintelor de înhumare dovedesc fără tăcută de îndoială că populația locală era creștină.

Un vas descoperit în mormintele de la Bratei, cu funcție de urnă sau vas de arde, este alcătuit din vase întregi și fragmentare, în dimensiuni variate. Prin forma și tehnica de lucru, forme și decor, această ceramică se situează într-un stadiu avansat față de perioada secolelor VI—VII. Folosirea pastei cu nisip și generalizarea roții încete sunt elemente caracteristice ceramicii din cimitirul nr. 2, Bratei. Important de subliniat este faptul că forma principală a oalei de lut este romană cu elemente tipice privitoare la margine și la elementele de decor și elementele dacice păstrate în ceramica și mai numeroase în ritualurile de înmormintare. Obiectele mărunte, cum sunt fi lamele de cuțit, amănarele, virfurile săgeții, cataramele din fier, fusaiiolele din lut, cit și numeroasele podoabe (ceramice și mărgelile descoperite în inventarul mormintelor) sunt piese cu o largă răspândire și o lungă dezvoltare în regiunile civilizate și cultura bizantină, care în perioada secolelor VII—VIII se întilnesc frecvent în regiunile noastre.

Prezentarea materialului din cimitirul nr. 2 de la Bratei constituie o contribuție la cunoașterea arheologică și istorică a mormintelor din sec. VII—VIII. Aici situația arheologică arată că formarea poporului român, ca proces etnic, lingvistic și cultural, chiar dacă nu era încheiat în secolul VIII în toate regiunile, era totuși cu preponderență în favoarea elementului roman. Acest lucru este dovedit de caracterul daco-roman al culturii materiale din această vreme și de rezultatul istoric, final: dezvoltarea românilor, consolidată ca popor romanic în secolele IX—XI.

O veche dovadă de scriere românească

Un bogat patrimoniu ceramic al Muzeului de istorie al R.S. România, un loc aparte îl ocupă vasul amforoidal, descoperit întâmplător în vara anului 1967 în zona de la Capidava, județul Constanța. Vasul, înalt de 28 cm, cu diametrul maxim de 18,5 cm, are o formă tronconică, cu două torzi și fundul plat. Gura, gîtul, și unele părți sunt sparte din vechime. Vasul a fost lucrat la roata încetă, dintr-o pastă nestecată cu diverse ingrediente și nișă în fin, care, în urma arderii, au căpătat

o culoare gri închis. Cu excepția părții inferioare care nu poartă nici un ornament, restul vasului, adică corpul și umeri, este acoperit cu un decor. Pe corpul bombat sunt aplicate simetric trei benzi distanțate, iar în spațiul dintre ele sunt trase linii paralele, incizate.

Vasul, în ansamblu, atît prin detaliile lui tipologice, cit și tehnice, își găsește analogii în vasta arie de cultură materială românească a secolului al X-lea. Importanța lui se impune mai ales prin inscripția realizată cu un instrument ascuțit, în pastă crudă, înainte de ardere. Pe umărul vasului, se află incizată o cruce cu capetele brațelor lățite și cu linii vălurite, în formă de raze, între brațele sale. Aceasta este în așa fel desenată încît, privită în proiecție de sus în jos, gura ulciorului apare în centrul ei. În trei dintre brațe sînt vizibile inscripții în limba greacă, prescurtate. De jur împrejurul vasului, în registrul inferior, tot pe umărul vasului sînt incizate literele alfabetului grec, scrise în succesiune inversă sensului de învîrtire al roții olarului, iar la sfîrșit apare înscris, de asemenea, tot cu litere grecești, numele PETRE, sub forma în care se pronunță și astăzi în limba română.

Mărturia de scriere greacă, runică, cirilică, cu anumite semnificații artisanale, într-o mare varietate de forme și caractere, sînt cunoscute și din alte așezări, ca de exemplu cele de la Dridu, Bucov, Tirgșor, Castelu, Murfatlar și altele, expuse în sălile muzeului. Dar în cazul vasului prezentat de noi, în care se vede că meșterul olar a adaptat alfabetul grec limbii curente, poziția numelui la sfîrșitul inscripției mai sus descrise se explică a fi o semnătură, la cazul nomina-

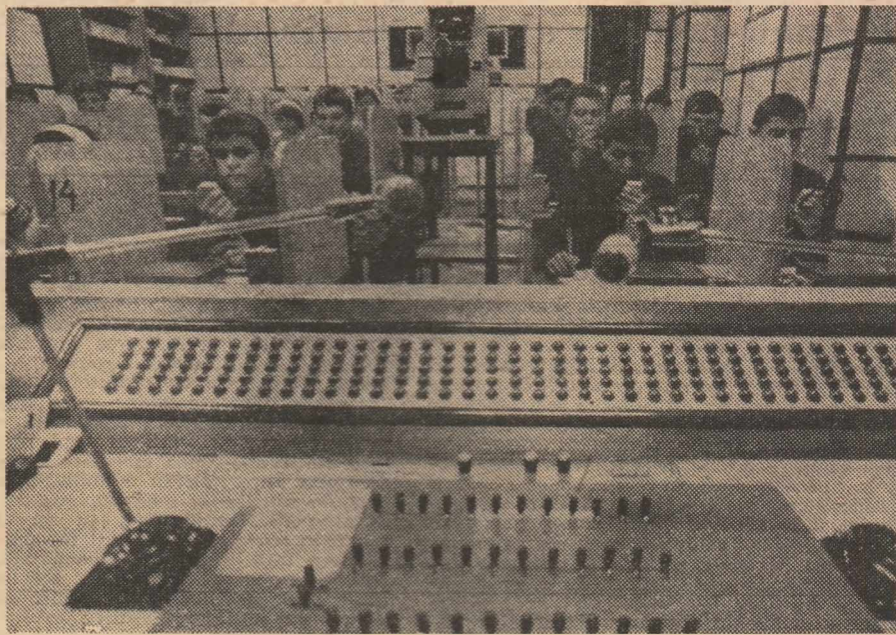

Vasul cu inscripție, secolul X, descoperit la Capidava, județul Constanța

tiv și pledează pentru apartenența etnică românească a meșterului olar. Acest nominativ „Petre”, cu o consonantă specifică pentru fonetica limbii române asociată cu prezența etnică a românilor în această parte a țării noastre (menționați și de izvoarele literare și arheologice) pledează în favoarea ipotezei că sîntem în prezența unei foarte vechi mărturii de limbă românească.

Acastă inscripție se numără între descoperirile arheologice și epigrafice de valoare incontestabilă, care atestă răspîndirea scrierii și culturii în vasta zonă a Dunării de Jos. Antroponimul Petre s-ar putea să fie numele olarului care a învățat scrierea în unul din centrele meșteșugărești ale vremii.

ANCA PĂUNESCU
muzeograf principal
Muzeul de istorie al Republicii Socialiste
România

O lecție într-un cabinet modern la Liceul industrial metalurgic din Beclean, județul Bistrița

AM CITIT — VĂ RECOMANDĂM

„Geografia Carpaților și a Subcarpaților românești”

De prof. univ. dr. Valeria Velcea, prof. univ. dr. Alexandru Savu (300 p., 90 fig. Editura didactică și pedagogică, București, 1982)

După lucrarea de întreg privind Carpații românești, apărută în 1963 (autor: V. Mihăilescu) și cea asupra Subcarpaților (autor: V. Tufescu) din 1966, lucrarea pe care o prezentăm este o sinteză referitoare la ansamblul ariei carpatice din țara noastră și, în același timp, o reluare analitică pe subdiviziuni restrinse. Pentru întocmirea acestor analize, autorii se folosesc de rezultatele cercetărilor științifice și de teren pe care le-au efectuat de-a lungul mai multor ani și, desigur, de o vastă bibliografie privitoare la aceste spații.

Realist este punctul de vedere potrivit căruia Subcarpații se asociază catenei muntoase și nu zonei deluroase, asociere susținută atît de geologi, cit și de geografi. Ideea aceasta are la bază originea orogenetică a Carpaților și Subcarpaților, altitudinea mare a Subcarpaților (în anumite sectoare depășind cu mult munții din vestul țării), energia de relief a Subcarpaților etc. Fără îndoială, Subcarpații sînt mai recent individualizați și, prin mulțimea depresiunilor cu altitudine redusă, fac tranziția spre ținuturile deluroase, dar, atît genetic cit și ca structură, aparțin ariei carpatice.

Partea introductivă, în care autorii precizează individualitatea geografică a Carpaților României și rolul lor coordonator în ansamblu peisajului românesc, este continuată cu sublinierea caracteristicii de „element reper” al Carpaților în corelațiile geografice din cadrul teritoriului țării noastre. Demn de reținut este faptul că, în legătură cu împărțirea Carpaților românești și stabilirea limitelor subdiviziunilor lor — limite discutate pînă nu de mult — autorii rămîn la divizarea propusă încă din perioada interbelică de prof. V. Mihăilescu și adoptată în mod curent de manualele școlare, renunțîndu-se la propunerile numai parțial admise. Considerăm aceasta ca un fapt pozitiv, intrucît lucrarea, avînd și caracter didactic (curs universitar), trebuie să prezinte lucrurile foarte precis, recomandîndu-se deci tratările unanimitate admise.

În analiza celor trei principale sectoare carpatice, se ține seama de contribuțiile aduse și de alți cercetători, precum și de corelările făcute în lucrări de ansamblu, care aduc vederi unitare pe teritoriul mari. Important de menționat este și faptul că se reproduc frecvent schițe de hartă sau profile, precum și numeroase schițe panoramice, toate foarte necesare pentru înțelegerea mai bună a fenomenelor pe care le reprezintă.

Cu toate că în întreaga lucrare ponderea principală o au problemele de geomorfologie (urmărindu-se: structurile pe care se grefează formele de relief, nivelele de denudare, procesele glaciare și periglaciare pentru munții înalți, cele de depuneri piemontane din depresiuni etc), sînt tratate totodată și cîteva probleme de complex geografic, cum ar fi: anumite caracteristici climatice sau de vegetație naturală, precum și, într-o măsură mai redusă, aspecte legate de populație, așezări omenești, economie.

Pe ansamblu, Carpații (îndeosebi cei Meridionali) sînt analizați mai aprofundat, cu mai mare bogăție de date și interpretări, pe cînd Subcarpații sînt înfățișați mai generalizat.

În partea finală a lucrării este prezentată o anexă, intitulată „Statistica Carpaților”, care cuprinde cifre cu indici cantitativi (de suprafețe la munți și depresiuni, unele medii climatice, lacurile gla-

ciare, lista orașelor din munte, amenajările hidroenergetice, dotările turistice).

Scrisă la un înalt nivel științific și într-o exprimare foarte clară, lucrarea se adresează în primul rînd specialiștilor, dar și profesorilor de geografie care doresc să-și extindă cunoștințele dincolo de conținutul manualelor școlare și, desigur, studenților în geografie. Ea se alătură ca o lucrare de mare valoare bibliografiei existente privitoare la Carpații și Subcarpații românești. Remarcîndu-se și printr-o frumoasă prezentare tehnoredacțională, volumul se impune ca o apariție reprezentativă a ultimilor ani.

„Elevi, să ne cunoaștem patria”

De prof. univ. dr. Mihai Iancu (262 p., Editura didactică și pedagogică, București, 1982)

Profesorul dr. Mihai Iancu, foarte bun cunoscător al locurilor și oamenilor țării noastre, elaborează lucrarea pe care o recenzăm cu dorința de a îndemna pe elevi, dar, socotim noi, și pe alte categorii de tineri, la drumeție și excursii, prilej care oferă acestora posibilitatea cunoașterii pe viu a frumuseților și bogățiilor patriei, a marilor realizări economico-sociale obținute de poporul nostru muncitor, sub conducerea P.C.R., munca plină de abnegație a locuitorilor pentru continuarea înfloririi a României socialiste.

Lectura lucrării, scrisă într-un stil plăcut, atractiv, îți dă posibilitatea efectuării unei excursii imaginare prin cele mai pitorești regiuni ale țării noastre.

Autorul descrie, uneori cu lux de amănunte, numeroase zone din Munții Carpați, subcarpați, podișuri și cîmpii, din punctul de vedere al cadrului natural, fără însă a neglija aspectele cele mai caracteristice privitoare la activitățile oamenilor din zonele respective, schimbările intervenite în peisajul economic al acestora în anii construcției socialiste.

A fost acordat un spațiu mai larg descrierii unor locuri din Carpați, deoarece, cum știm, zona montană, prin caracteristicile sale fizico-geografice, prin peisajul său incitant, atrage cel mai mare număr de turiști, fie pentru drumeție, fie pentru odihnă.

Cu grijă au fost selecționate, de asemenea, cele mai atractive zone din cuprinsul subcarpaților și al podișurilor, din cîmpii, lucrarea încheindu-se cu descrierea peisajelor dunărene, ale Deltei și litoralului Mării Negre, care, de asemenea, reprezintă pentru turiști zone deosebit de apreciate și de solicitate.

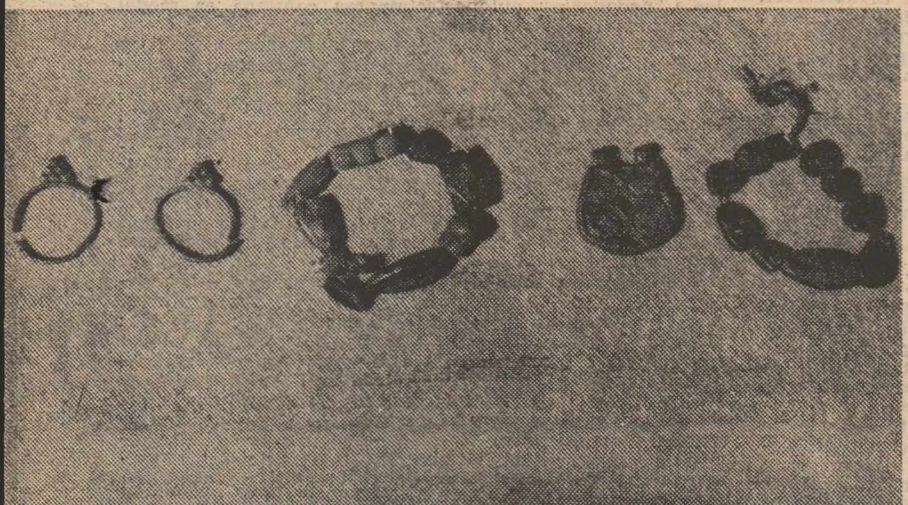
Positiv este faptul că autorul a fost preocupat de folosirea și formularea unor titluri dintre cele mai semnificative pentru diferitele zone prezentate (ex: „Maramureșul, izvor de farmec natural și păstrător de tradiție”, „Borsec, o țară” a apelor minerale”, „Acolo unde ia ființă Mureșul”, „Pe zona largă a culmilor Retezatului”, „Prezent și trecut pe plaiurile Munților Apuseni” etc., etc.

Valoarea lucrării a crescut în importanță și datorită ilustrației bogate, realizate atît prin diferitele fotografii, bine selecționate, cit și prin schițele de hartă, foarte necesare la întocmirea planurilor excursiilor ce se organizează.

Întocmirea unui glosar selectiv de termeni geografici folosiți în lucrare este, socotim noi, bine venită, ajutînd cititorul în înțelegerea diferitelor denumiri întilnite în textul lucrării.

Privită în ansamblu, noua lucrare a prof. M. Iancu, reprezintă un material foarte folositor tuturor celor care se ocupă cu organizarea și desfășurarea unor excursii prin România socialistă.

Prof. univ. dr. C. MOCANU
Academia de Studii Economice
București

Podoabe aparținînd populației românești din secolele VII—VIII, descoperite la Bratei, județul Sibiu

Aspecte fundamentale ale învățămîntului

CREȘTEREA RANDAMENTULUI ȘCOLAR

— Tematică orientativă pentru studiul individual —

I. IMPORTANȚA PROBLEMEI PENTRU PERFECȚIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

a) pentru societate — ridicarea nivelului general al educației tuturor indivizilor; interpretarea economic-socială a randamentului școlar; dificultățile social-politice create de insuccesele școlare; documentele de partid privind noua calitate în învățămînt;
 b) pentru învățămînt — problema centrală a învățămîntului nostru, în contextul social; cerințele pregătirii multilaterale, concordanța între cerințe și nivelul de pregătire; necesitatea menținerii în școala generală cu bune rezultate a tuturor elevilor; rolul școlii în crearea condițiilor pentru succesul fiecăruia, progresiv; interpretarea psihopedagogică a randamentului, alături de cea social-umanistă-economică;
 c) pentru elev — fundamentarea umanistă a principiului; consecințele psiho-morale ale succesului și insuccesului școlar; consecințele asupra viitorului randament, integrare socio-profesională; criteriul de evaluare a cunoștințelor, deprinderilor, capacităților, atitudinilor — ca finalități ale educației;

II. NOȚIUNI SPECIFICE DE LUCRU — DIVERSITATEA ACCEPȚIILOR, CA EXPRESIE A VARIETĂȚII SITUAȚIILOR CONCRETE, A CRITERIILOR DE APRECIERE

a) calitate și eficiență — raportarea nivelului formării la cerințele sociale; raportarea la rezultatele așteptate și la modul de utilizare a mijloacelor date; raportarea rezultatelor la efortul depus, consumul de timp; nivelul și modul îndeplinirii obiectivelor; interpretarea sistemică a învățămîntului pentru prevenirea insucceselor; calitatea ca raport între rezultatele obținute și obiectivele propuse; eficiența ca raport între rezultate și modul de realizare;
 b) randament și performanță — criteriul de apreciere a nivelului de pregătire teoretică și practică, la un moment dat și aprecierea rezultatelor în raport cu obiectivele programelor școlare; raportul între valoarea produselor obținute și valoarea mijloacelor implicate; exprimarea eficienței factorilor, elementelor instruirii; stabilirea dimensiunilor relevante pentru obiectivele date, prin echilibrarea aprecierii formării multilaterale a personalității; nota școlară ca măsură a randamentului; raportarea progresului la stadiul inițial; performanța ca nivel superior al randamentului; toți elevii sint caoabili de performanță?; toate obiectivele trebuie formulate în termeni de performanță?; estimarea integrării profesionale după nivelul randamentului școlar;
 c) progres și reușită școlară — indici ai randamentului și performanțelor; utilizarea raportării rezultatelor la obiective pentru perfecționarea acțiunii de instruire; concretizarea în rezolvarea sarcinilor; promovarea clasei, adaptarea școlară, integrarea socială; utilizarea formelor variate de manifestare, a carului de evoluție pentru proiectarea educativă; determinarea multifactorială; raportarea progresului la etapa anterioară, la specificul personalității, la obiective, la criteriile sociale;

d) succes/insucces școlar — realizarea izbucnită sau nu a unei acțiuni, sarcini față de nivelul cerut; aprecierea ca moment de bilanț în efortul depus; varietatea formelor, gradelor de manifestare, caracterul temporar în raport cu întreg procesul instruirii; verificarea continuă a stadiului permite luarea deciziilor de recuperare/stimulare; determinarea multicauzală și sesizarea momentului oportun de intervenție formativă; valoarea formativă a cunoașterii, conștientizării stadiului și cauzelor; înțelegerea obiectivelor, mijloacelor de realizare și criteriilor de apreciere; nota școlară ca expresie a acordului între solicitări și răspunsuri, a recunoașterii nivelului îndeplinirii acțiunilor; a maturizării școlare; raportarea la dimensiunile reale ale personalității în formare, de la cele cognitive, la cele afective, motrice; cumulara efectelor și manifestarea ulterioară;
 e) inadaptare și eșec școlar — starea de neintegrare în activitatea școlară obișnuită; discordanța între cerințe și activitatea educativă; studierea multicauzală și în dinamică a dificultăților școlare; orice elev poate avea dificultăți; tipurile, combinațiile lor în raport cu treptele școlarizării; cunoașterea preventivă a diverselor tulburări de dezvoltare în raport cu cerințele școlare; dificultățile temporare ca forme de inadaptare — forme de manifestare, prevenire, înlăturare; prevenirea diferitelor forme ale pierderilor în învățămînt; eșecul școlar ca forma cea mai gravă, indicator sistemic și efect cumulat al insucceselor, iradapării, al slabei calități și eficiente a instruirii; eșecul școlii față de elev și societate.

III. ANALIZA CAUZELOR, CONDIȚIILOR FAVORABILE/NEFAVORABILE

1) Principii
 a) în cunoaștere — depistarea cât mai timpurie a cauzelor, formelor; studierea stadiilor de evoluție; abordarea dinamică a relației cauză (cauze)-efect (efecte); depistarea cauzelor cu acțiune lungă, slabă sau puternică; evoluția după vîrstă a cauzelor tipice — nivelul scăzut al deprinderilor de muncă, lacune în dezvoltarea proceselor cognitive, influența negativă a familiei și altor factori, atitudinea negativă față de învățare, pregătirea în clasele anterioare, indisciplina; depistarea combinațiilor între diferitele cauze; urmărirea interiorizării cauzelor exterioare;
 b) în interpretare — studierea reușitei școlare ca indicator sintetic al calității, eficienței; raportarea tulburărilor la ansamblul dezvoltării; stabilirea raportului între general și particular, între cauze principale și secundare, externe și interne, școlare și extrașcolare, de scurtă durată și permanente, obiective și subiective, fiziologice și psihologice etc.; conexiunea diferitelor forme de rămînere în urmă la învățatură; studierea relației succes-insucces în timp, la diferite discipline; raportarea la sistemul mijloacelor de prevenire și combatere;
 2) Cauze care depind de elev, prin raportare la obiective formative
 A) Psihice
 a) cognitive — dificultăți în recunoașterea, identificarea faptelor, însușirilor, regulilor; dobîndirea lentă și incompletă a noilor cunoștințe; înțelegerea greoaie a semnificațiilor, relațiilor; slaba putere de interpretare; neoutința extrapolărilor; dificultăți în aplicare; efectuarea lentă a operațiilor gîndirii; parcurgerea doar a pașilor inițiali ai învățării; slaba însușire a algoritmilor de rezolvare a problemelor sau de creație; capacitate redusă de evaluare, argumentare; cumulara în timp a

deficiențelor senzoriale perceptive, în formarea reprezentărilor, a calităților gîndirii, atenției, memoriei, limbajului; dificultăți în formarea deprinderilor de muncă intelectuală, a intereselor cognitive, a motivației învățării; slaba comunicare cu profesorul; nereușita transferului, frecvența interferențelor; slaba interiorizare a acțiunilor, chiar sub control; dominarea învățării prin condiționare;

b) afective — slaba receptare a aspectelor vieții inconștiente; greutate în formularea răspunsurilor proprii față de solicitările mediului școlar; conformismul sau negativismul, timiditatea sau agresivitatea, încrederea sau neîncrederea; dificultăți în aprecierea valorică a acțiunilor, mijloacelor; slaba angajare, manifestare a inițiativiei, stabilirea a relațiilor; conturarea cu intîrziere a atitudinilor pozitive; interpretări subiective deviate ale unor intervenții, manifestări;

c) psihomotrice — limitarea la imitație; simpla manipulare; dificultăți în munca de precizie, de adaptare, de transformare, de creare; formarea cu intîrziere a deprinderilor și precepțiilor;

d) de personalitate — afirmarea mai evidentă a defectelor temperamentale — ritmul lent, capacitate redusă de efort, instabilitate emoțională etc.; greutatea formării trăsăturilor pozitive de caracter; slaba afirmare a apăsătorilor; slaba trecere de la trebuințe la motivație superioară;

B) Fiziologice — ereditate sau dobîndite în prima copilărie; instalarea rapidă a formelor oboselii fizice și intelectuale; întârzieri în creștere, dezvoltare și maturizare; boli somatopsihice în forme variate;

C) Materializarea stării — stadiu multiplu determinat; interpretarea corectă a cauzelor pentru determinarea „capacității de învățare”, „apținărilor de școlaritate”; raportarea la obiectivele educației pentru prevenire, stabilirea adecvată a sarcinilor de învățare prin acțiune, aprecierea stării de muncă, evaluarea randamentului și progresului; cunoașterea sistemică, funcțională a tipurilor de elevi; tratarea individuală și diferențiată;

3) Cauze didactice

a) Respectarea cerințelor generale — cunoașterea empirică a elevilor; stadiu pregătire pentru ciclul următor; slaba valorificare a achizițiilor anterioare în toate acțiunile; greutatea descoperirii și acumulării în timp; nerespectarea principiilor în cunoașterea, analiză și recuperarea cauzelor; schimbările înconstante și inegale a elevilor; pregătirea psihopedagogică deficitară a cadrelor; fluctuația cadrelor; clasele numeroase; slaba corelare a acțiunilor cu cauzele factori; orarul în discordanță cu curba de efort; adaptarea necorespunzătoare a modernizării la condițiile concrete;

b) Obiectivele se recomanda priorității la cele informative; raportarea la obiectivele socio-culturale, generale, fără stabilirea nivelului de realizat; precizarea sarcinilor și sarcinilor prin slaba operaționalizare a obiectivelor; neaportarea la cunoașterea elevilor, a stadiului formării; limitarea muncii la învățarea școlară; slaba echilibrare cognitiv-afectiv-motric; neaportarea la tematica unitară și la evaluarea sistemică;

c) Conținutul învățămîntului încă ancorat de volumul cerut, de slaba corelare cu psihologia învățării și particularitățile elevilor; discrepanța între volumul informațional și cerințele activității școlare; trecerea dificilă între cicluri datorită criteriilor diferite de întocmire a programelor, manualelor; manualul încă nu a devenit instrument de lucru pentru elev; slaba diferențiere a temelor; slaba precizie și însușirea a cauzelor pentru reorganizarea conștientă după obiective;

d) Metode și mijloace — slaba corelare la sistem a metodelor; înegală activitate a sarcinilor elev; influența variabilă a metodelor metodologice pe clase, clase, discipline; neadaptarea metodelor la obiective, condiții, forme de acțiune; echilibrarea metodelor și mijloacelor de învățămînt; volumul mare de muncă independentă în clasă și acasă; neadaptarea metodelor la particularitățile elevilor; slaba susținere a metodelor activ-participative; slaba susținere a independenței, afirmării creativității elevilor;

e) Organizarea — menținerea structurii clasice, fără adaptarea variantelor structurale; precizarea încă prioritară a lecției față de capitol; precizarea sarcinilor și etapelor, echilibrul între predare și învățare; imbecitatea neadecvată a muncii frontale cu cea independentă, individuală sau pe grupe; realizarea sporadică a diferențierii; nerespectarea timpului, ritmului cerut de elevi; regimul de muncă defectuos; supraîncălzirea;

f) Relația profesor-elev generează dificultăți la învățare prin comunicarea reciprocă deficitară; cunoașterea de către elev a poziției profesorului față de cerințele modernizării; pregătirea social-morală deficitară în raport cu realizarea instruirii; neîndeptarea lacunelor, greșelilor constatate la timp; slaba stimulare venită a elevilor și a comunicării între ei; personalitatea educativă ca model; indisciplina;

g) Verificarea și evaluarea încă clasice, neaportate la obiective, etapele învățării; subiectivismul în apreciere, neritmiticitatea, neunitatea criteriilor, efectul halo etc.; folosirea defectuoasă a notării; exigența variabilă a cadrelor; problema notei și mediei de 5; aprecierea încă după volumul de cunoștințe; slaba folosire a procedurilor active de verificare și evaluare;

4) Cauze de ordin social — situații constatate în climatul educativ al familiei, al asigurării condițiilor materiale, al supravegherii și organizării regimului de muncă, al atitudinilor, al colaborării cu școala; relațiile de grup în clasă și în timpul liber; integrarea în mediul cultural; participarea la viața colectivului, a organizației.

IV. DIRECȚII DE ACȚIUNE PENTRU CREȘTEREA RANDAMENTULUI ȘCOLAR

1) Condiții de aplicare eficientă — integrarea remediilor în acțiunea de modernizare a instruirii; raportarea la analiza de sistem, pentru concordanță și perfecționare; raportarea la cunoașterea științifică a elevului; unitatea de acțiune a factorilor, conform obiectivelor; echilibrarea dimensiunilor formării; caracterul continuu și stimulator; aplicarea la toți elevii și la toate formele de activitate; precizarea criteriilor de apreciere a progresului; echilibrarea măsurilor corective, de recuperare cu cele compensatorii și de dezvoltare; interpretarea variată și în sistem a cauzelor, efectelor; acordarea timpului suficient de rezolvare; prevenirea este superioară combaterii; operativitate, promptitudine și totalitate în acțiune; în primul an de școală remediile sînt mai eficiente; stimularea continuă a elementelor pozitive;

2) Obiective — distingerea, ordonarea categoriilor de

obiective; raportarea echilibrată la componentele formării personalității; raportarea la evaluarea stadiului anterior; proporționarea obiectivelor cognitive-afective-motrice-atitudinale; operaționalizarea corectă, precizarea, dozarea, ierarhizarea; prioritatea dezvoltării inteligenței și creativității, motivației interne a învățării, intereselor de cunoaștere, deprinderilor de muncă; construirea sarcinilor de învățare după obiective, particularitățile elevilor, ritmul de lucru, urmărirea efectelor modernizării obiectivelor asupra întregii instruirii;

3) Principiile didactice

a) Participarea activă și conștientă a elevului — învățarea prin acțiune directă, dirijată devine calea principală a realizării obiectivelor; implicațiile asupra tuturor componentelor instruirii; activizarea reală a tuturor elevilor, în clasa normal constituită; formarea deprinderilor de muncă independentă, a stilului de învățare; formarea atitudinii față de muncă, pentru efort; conștientizarea obiectivelor, performanțelor, mijloacelor, timpului de realizare; munca independentă ca bază în dobîndire, înțelegere, aplicare, creație; crearea situațiilor de succes pentru fiecare elev, utilizarea lui în stimularea continuă; modificarea concepției asupra elevului, dinamicii proceselor sale, parcurgerii etapelor, formelor, strategiilor învățării; acțiune dirijată sau dialog, cu menținerea curiozității, interesului; respectarea etapelor interiorizării acțiunilor; importanța stării de pregătire pentru noua învățare; sensibilizarea elevului față de finalități, stimularea propriilor preocupări, echilibrarea proceselor și operațiilor antrenate; realitatea activizării continue a elevilor în condițiile clasei numeroase, a programei date; formarea și afirmarea stilului de învățare; schimbarea atitudinii prin dispariția fricii, blocajului, inferiorității; autoinstruirea; ierarhizarea pașilor învățării și gradul de activizare; rolul deosebit al metodelor activ-participative;

b) Respectarea particularităților individuale — diferențierea — implicațiile cunoașterii științifice a elevilor asupra construirii, ierarhizării, atribuirii sarcinilor individual sau pe grupe; posibilitatea acordării timpului necesar fiecărui elev; evidența dificultăților în învățare și adecvarea obiectivelor, sarcinilor, formelor învățării; mijloace de urmărire și stimularea a progresului real al fiecărui elev; individualizarea și diferențierea temelor pentru acasă; modalități eficiente de îndrumare în timpul lecțiilor; cunoașterea predictivă a maturității școlare și rolul evaluării formative; respectarea ritmului individual de învățare și realizarea obiectivelor unei lecții; posibilități reale de recuperare și compensare; activitățile suplimentare; fișele de lucru alături de alte procedee; imbinarea cu munca frontală, în diferitele tipuri de lecții; adaptarea măsurilor două forma rămînării în urmă, a momentului constatării, a sistemului de cauze; criterii specifice în control și evaluare; studierea și stimularea adecvată a copiilor capabili de performanțe superioare — cunoașterea obiective, sarcinilor, metode, organizare, verificare și evaluare, integrare; implicații asupra muncii profesorului; greutate, limite reale în funcție de condițiile concrete;

4) Conținutul învățămîntului — raportarea la operaționalizarea obiectivelor, la performanțele așteptate; restructurarea conținutului și după psihologia învățării; precizarea nivelului minime de cunoștințe, deprinderi; corelarea interdisciplinară; sporirea temelor aplicative, de transfer și creație; indicarea de teme, exerciții diferențiate în manuale; suplینirea deficiențelor conținutului psihopedagogic, organizare;

5) Metode, mijloace — modificarea raportului între predare și învățare, între metodele clasice și cele activ-participative; stabilirea sistemului de metode, procedeele două obiective, etapele învățării, specificul elevilor; evitarea abuzului de mijloace de învățămînt, utilizarea lor metodică; cunoașterea și îndeosebi greutatea care imiedică folosirea eficientă a metodelor activ-participative; reevaluarea formării stilului de muncă independentă și a instrumentelor sale; utilizarea reală a manualului ca instrument în învățarea prin cercetare; soluții de activizare a metodelor clasice; utilizarea metodelor active și în verificare, evaluare; extinderea folosirii acestor metode în educație; atitudinea creatoare a profesorului;

6) Organizarea instruirii — aplicarea principiilor proiectării științifice a capitolelor, lecțiilor; acceptarea variantelor organizatorice două situațiile concrete; folosirea maximă a timpului la lecție pentru activizare, respectarea ritmului de lucru; echilibrarea muncii frontale cu cea independentă dirijată și diferențiată; suplinirea greutăților create de efectivul clasei cu dirijarea muncii independente; optimizarea variantelor structurale ale lecției după psihopedagogia învățării active; sporirea ponderii lecțiilor aplicative, pregătitoare; formarea deprinderilor de organizare a timpului și dozare a efortului; corelarea cu activitățile extrașcolare; reglementarea obiectivelor, programului și metodelor meditațiilor; echilibrarea regimului de muncă al elevului; adaptarea după condițiile concrete existente;

7) Relațiile profesor-elev — conduita profesorului față de categoriile de elevi, în stimularea continuă; reconsiderarea aprecierii disciplinei școlare în etapele învățării, pentru activizarea tuturor elevilor; promovarea relațiilor de cooperare pentru afirmare, deblocare, asigurarea climatului afectiv coresponsator prin folosirea reacțiilor la succesul succes; cunoașterea și influențarea relațiilor de grup care determină progresul școlar;

8) Perfecționarea psihopedagogică a cadrelor — acceptarea poziției profesorului de conducător al instruirii, cu echilibrarea funcțiilor sale — planificare, organizare, decizie, îndrumare, verificare, evaluare; pregătirea interdisciplinară pentru proiectarea eficientă la nivelul unităților de învățare; stimularea și afirmarea creativității, prin adaptarea la condițiile concrete, la cunoașterea elevilor; optimizarea instruirii după noile cercetări în psihologie, pedagogie; autopercfecționarea continuă ca model pentru elevi;

9) Rolul conducerii școlii — buna organizare a școlii ca instituție; climatul de muncă necesar optimizării instruirii; planificarea creșterii randamentului școlar ca obiectiv prioritar; dotarea și autodotarea coresponsatoare; coordonarea acțiunilor formative ale tuturor factorilor; atragerea familiei în realizarea obiectivelor, condițiilor, îndrumării tuturor elevilor; asigurarea stabilității cadrelor; stimularea cercetării pedagogice ca mijloc de perfecționare didactică; organizarea urmărirea acțiunilor de recuperare, compensare și dezvoltare; utilizarea evaluării periodice pentru perfecționarea acțiunilor de sporire a calității și eficienței instruirii;

10) Asigurarea relației între treptele școlare — prevenirea relației de continuitate în formare, învățare de-a lungul școlarității; specificul claselor inițiale: I, V, IX; obiective, metode și forme specifice de pregătire pentru aceste clase; formarea pentru munca independentă — obiectiv prioritar, chiar de la clasa I; adaptarea progresivă a diferitelor categorii de elevi; dimensiunile stării de pregătire pentru noua treaptă și formarea lor; maturitatea și imaturitatea școlară — compensare și dezvoltare; asigurarea funcției instrumentale a claselor primare; metodologia și organizarea învățării la elevii de 6 ani; aplicarea principiilor relației de patronare pentru perfecționarea instruirii.

Prof. dr. ELENA JOIȚA
 Liceul pedagogic din Craiova

(Continuare în pag. a 12-a)

TERMENI-CONCEPTE

Instrucție, educație, învățare, dezvoltare

Concepte cu o largă utilizare în pedagogie și psihologie, desemnând procesele care se petrec în cadrul sistemului educațional, variabilele lui intermediare și care ele însele formează un (micro)sistem, organizat potrivit schemei: măriri de intrare, de tranziție, de ieșire.

Instrucția se referă la totalitatea acțiunilor, metodelor și strategiilor folosite de instructor (învățător, profesor) pentru a transmite unor subiecți (elevi, studenți) conținutul informațional într-un anumit fel codificate. Scopul ei este acela de a facilita accesul celor ce învață la noțiunile și cunoștințele științifice, la cultură, în sensul larg al cuvintului, de a-i ajuta să o înțeleagă mai repede și mai bine, decât dacă ar face-o singuri. Ea este, după J. Bruner, un fel de „terapie”, o situație interimară, urmând a-l ajuta pe cel ce învață să devină independent. Intrucit în centrul ei se află acțiunea de **predare**, instrucția este prin excelență un proces de informare și un mod de relaționare informațională a profesorului cu elevul.

Educația vizează în mod expres procesele de influențare și modelare a personalității umane (a copilului, a adolescentului, a tinărului, a adultului, a vîrstnicului). Ea înseamnă procesul de creștere, umanizare, socializare a indivizilor nou-născuți, ridicarea lor de la starea de natură la starea de cultură, pregătirea lor în vederea integrării în sistemul normelor și valorilor sociale. Într-un sens mai special, educația reprezintă o acțiune socială coerentă, specializată, constînd într-un ansamblu de metode, procedee și măsuri fundamentate științific și utilizate conștient, în vederea construirii omului în concordanță cu idealul despre om al societății și epocii date. Ea nu este o influență printre alte influențe, ci un proces dirijat spre scop, o intervenție dinaintea proiectată, făcută în lumina unor efecte anticipate scontate.

Învățarea reprezintă un proces evolutiv, de esență informativ-formativă, constînd în dobîndirea (recepționarea, stocarea, valorificarea internă) de către ființa vie — într-o manieră activă, explorativă — a experienței de viață și, pe această bază, în modificarea selectivă și sistematică a conduitei, în ameliorarea ei controlată și continuă sub influența acțiunilor variabile ale mediului și ale educației. În școală, învățarea se prezintă eminamente ca activitate îndreptată spre scopuri de cunoaștere, cuprinzînd numeroase acțiuni și operații și decurgînd ca un proces discursiv, de parcurgere sistematică, de către elevi, a unei serii de momente, trepte și faze, care duc la rezolvarea sarcinilor de învățare și, prin aceasta, la asimilarea anumitor noțiuni și cunoștințe, la dobîndirea anumitor deprinderi, abilități și aptitudini.

Dezvoltarea (psihică) este procesul de formare, la subiectul uman, a noi seturi de procese, însușiri și dimensiuni psihice — și de reînnoire a lor continuă — proces care se sprijină pe terenul eredității, își extrage conținuturile din mediul socio-cultural, este ghidat de educație, se desfășoară în contextul propriei activități (de învățare) a subiectului, fiind impulsivizat de motivație și avînd drept mecanism trecerea de la exterior la interior (interiorizarea achizițiilor), formarea acestor suporturi („organe funcționale”) pe care se sprijină actul de valorificare în plan intern a informațiilor și influențelor externe.

Circumscrierea acestor conținuturi distincte pentru cele patru categorii de procese este o operație necesară, deoarece ea împiedică tentativele, pe care le face adesea unii autori, de a dizolva un proces în sfera celuilalt și, mai ales, de a atrage și „a topi” comportamentele elevului (subiectul învățării și al dezvoltării) în aria comportamentelor profesorului (persoana care instruieste și educă).

Diferențierea semantică a conceptelor nu trebuie însă în nici un caz absolutizată. Cele patru categorii de procese formează un tot indisolubil atît în plan diadic, cînd le privim două cite două, cit și în plan tetradic, cînd le examinăm pe toate patru laolaltă. Astfel, deși educația este, mai ales, un proces formativ (de influențare și modelare) ea include cu necesitate și o latură informațională, are și o funcție cognitivă; ea vehiculează nu numai valori morale și estetice, norme și principii de comportament, modele atitudinale și relații umane, dar și imagini și idei, cunoștințe și structuri de gândire, care formează, cum se știe, conținutul unuia din ramurile ei esențiale: **educația intelectuală**. „Instrucția străbate ca un fir roșu întregul proces de formare multi-aterală a omului” (O. Șafran). Deși specializată în transmiterea unor conținuturi epistemice (de cunoaștere), instrucția vehiculează și alte categorii de informații: morale, artistice, sociale, culturale. Educația face corp comun cu procesul de instruire ambele alcătuiind un canal unitar, prin care avansează spre elevi mesajele comunicaționale emise de educator. Învățarea este un drum spre educație, iar educația o condiție a mersului mai departe al instruirii. Instrucția nu poate fi un proces informativ eficient, decât dacă decurge ca un act formativ, modelator, iar educația nu-l formează pe elev fără introducerea lui, prin instrucție, în universul cunoștințelor, al culturii.

Dezvoltarea este un proces psihologic

de mare complexitate, cu legi și mecanisme proprii, dar, așa cum ne sugerează definiția conceptului, ea este un proces mixt, bidimensional, fiind de proveniență externă prin conținut și internă prin premise și prin modul de realizare; ea este o formă de valorificare, în individ, a experienței social-istorice; transformarea ei în beneficiu intern. Cum valorificarea internă a experienței, a informației apare ea însăși drept o variabilă intermediară a procesului învățării (vezi definiția dată învățării), rezultă că dezvoltarea se plasează nu alături, nu după, ci în însuși miezul învățării. În contextul învățării, al segmentului ei central, are loc gestația fenomenelor dezvoltării: dezvoltarea se prepară, își acumulează datele; la nivelul dezvoltării, învățarea se împlinește, se finalizează; dezvoltarea își are rădăcina în și se explică prin învățare, iar învățarea își găsește rațiunea de a fi, prelungindu-se în dezvoltare, ai cărei produși se reintorc în fluxul procesului învățării, influențînd din interior asupra lui. Învățarea sporește capacitatea individului pentru un anumit tip de performanțe, determinînd schimbări de interese, de atitudine, de valoare (R. Gagné). De aceea nu se poate concepe o teorie a învățării, în afara considerării procesului dezvoltării.

Legătura proceselor educaționale este tot atît de strînsă și la nivel tetradic. Conturarea în formă completă a circuitului instrucție (I) — educație (E) — învățare (Î) — dezvoltare (D) are loc odată cu intrarea copilului în școală. În virtutea caracterului, bidimensional al procesului de învățămînt, cele două cuopuri I—E și I—D apar ca interdependente și împletite. În contextul tetraei amintite trebuie remarcată poziția deosebită, poziția cheie a învățării. Influențele mixte cumulate (instrucție-educative) își găsesc drumul spre dezvoltare numai prin intermediul propriei activități a copilului (învățarea); ele nu comunică cu personalitatea copilului și n-o formează decît dacă îmbracă forma propriilor acte de învățare ale acestuia, pornind de la simula imitare a modelelor percepute nemijlocit și terminînd cu învățarea morală și afectivă. Copilul nu suportă și nu preia pasiv influențele externe, ci le opune propria sa activitate. Acțiunea educativă este întotdeauna o interacțiune, în care se imbină stimularea externă cu activismul personal, prin intermediul căruia copilul decodifică, redescoperă și re-creează pentru sine ceea ce era codificat în forma mesajelor educaționale: caracteristicile umane fixate oficial și convertite în conținut al proceselor de instruire și educare. Aportul acestora din urmă la dezvoltare este mediat de învățare, care constituie, cum am văzut, zădru cel mai apropiat, lăcașul intim al dezvoltării.

În școală, însăși relația dintre conțin-

utul învățării și acțiunea de învățare este mediată de altă activitate, **instrucția**, aparținînd altei persoane decît elevului și, anume, profesorului. Sistemul actului instructiv-educativ, fiind destinat informării și formării personalității elevului, penetrează adînc structura proceselor învățării și dezvoltării, el prezentîndu-se ca o organizare ierarhică de componente, care cuprinde tot ceea ce trebuie să-și propună și să-și planifice educatorul — obiective, conținuturi, efecte, strategii, instrumente — pentru a obține anumite modificări cognitive, atitudinale și comportamentale în sfera personalității elevului. În acest sens, putem spune că instrucția și educația implică învățarea și dezvoltarea, se desfășoară în direcția lor, trec în ele, li se oferă ca model, ca schemă anticipativă, fiind modul de acțiune al educatorului în direcția proiectării, organizării și dirijării manierei în care urmează să acționeze elevul pentru a asimila conținuturile transmise (a învăța) și pentru a beneficia intern de pe urma lor, a se dezvolta. De aici, și posibilitatea de a identifica și a descrie, a aprecia și a evalua particularitățile distinctive ale modelelor (strategiilor, stilurilor) actului de comunicare educațională în funcție de: 1. **Factura comportamentelor didactice** emise de profesor: a) forma predilectă de codificare a informației: audio-visuală, verbală, acțională; b) logica dispoziției conținuturilor instruirii și metodologiei introducerii elevilor în sarcina didactică; c) ponderea momentelor de expunere, demonstrație, exemplificare, explicație; d) maniera în care se asigură accesul spre nou: comunicarea lui de-a gata, analiza meticuloasă a exemplelor, solicitarea participării elevilor; e) utilizarea unor tehnici de formulare a întrebărilor, de aprobare și dezaprobare, de simulare și incurajare, de control și corecție a reacțiilor de răspuns ale elevilor. 2. **Tipologia conduitei de învățare** (și implicit a unor ritmuri și calități ale proceselor dezvoltării) ce tind a se structura sub incidența proceselor de instruire și educare: a) ponderea momentelor de receptare a informației pe căi perceptivă; b) ponderea momentelor active: dacă elevii lucrează, citi lucrează, cum lucrează asupra informației transmise de profesor, dacă rezolvă sarcini sau rezează informații; c) gradul de autoorganizare practică, verbală și mentală în formularea, discutarea, precizarea, investigarea unor teme, idei, probleme; d) factura (externă sau internă) a proceselor dinamice-energetice care susțin actul de învățare și întrețin efectul de dezvoltare.

Cum dimensiunile comportamentului celui care instruieste și educă pot să intre în conexiuni și interacțiuni diferite cu dimensiunile comportamentului celui care învață și se dezvoltă, există posibilitatea unor mari variații ale modelului acțiunii educaționale: de la un profesor la altul, de la o școală la alta, de la un mediu socio-cultural la altul. De aici și sarcina psiho-pedagogică de a furniza mijloace, criterii și temeuri ale oportunității în favoarea acelei variante comunicaționale care, dincoace de variațiile individuale, să facă viabilă, pentru majoritatea cazurilor, conexiunea dintre un nivel optim al creativității didactice și o productivitate (eficiență, reușită) școlară de nivel optim.

Există însă nu numai o influență di-

rectă, „de sus în jos”, a instrucției și educației asupra învățării și dezvoltării, ci și una inversă. Învățarea și dezvoltarea fiind procese evolutive este de presupus că, pe măsură ce se angajează în parcurgerea ciclurilor lor, elevul progresează, se transformă, se maturizează mental, psihomoral și psihocomportamental. Cresc în-dicii lui de competență în raport cu normele de conduită și cu disciplinele de studiu, se scurtează durata „interimatu-lui” introdus de instrucție și educație. Elevul devine tot mai apt de autonomie și independență, capabil să se autodirigeze și să răspundă solicitărilor externe prin procese de autoinstruire și autoeducație. Pentru a fi pe mai departe necesare, eficiente și înainte mergătoare, instrucția și educația trebuie să-și reconsidere programul de influențare, să-l restructureze și să-l pună în acord cu noile nivele pe care le-au atins învățarea și dezvoltarea. În proiectarea succesiunii evenimentelor de instruire, trebuie să se țină seama, cum subliniază R. Gagné, de tipurile de capacități ce se învață, de clasa modificărilor de performanță urmărite în principal prin învățare. De aceea, înainte de a-l introduce pe elev în situația de învățare, trebuie procedat la planificarea și organizarea condițiilor învățării, ceea ce formează însuși conținutul instruirii, ca mod de a conduce învățarea, pornind de la ceea ce trebuie format prin învățare — deprinderi, capacități, raționamente, aspirații, atitudini, valori — care constituie însuși conținutul dezvoltării.

Actele învățării prezente depind de niște capacități prealabile, care sînt, de fapt, niște învățări anterioare, planificate prin modelele de instruire și educare.

Mutațiile dinamice ce se petrec în sfera dezvoltării și a posibilităților de învățare devin sursă de informație inversă pentru a opera optimizări în sfera actului instructiv-educativ. Se poate deci spune că nu numai elevul învață de la profesor, inspirîndu-se în permanență din programul lui acțional, dar și profesorul învață permanent de la elev, urmîndu-l evoluția, luînd notă de schimbările care survin, adaptîndu-se la ele și devenind el însuși mereu altul, mai experimentat, mai competent în practica „meseriei” de educator. Dacă învățarea și dezvoltarea se explică, în ordine genetică, prin instrucție și educație, acestea din urmă se justifică, se validează prin contribuția lor la perfecționarea învățării și dezvoltării. Putem astfel afirma că progresele, sporurile înregistrate în sfera acestor procese reprezintă principala indicator al calității și eficienței muncii educatorului. Nivelul de dezvoltare existent la un moment dat ne arată cit de pregătit este cineva pentru învățările ulterioare, care devin teme de reflecție și criterii de planificare a structurii și succesiunii situațiilor de instruire și educare.

Deoarece de a fi o entitate rigidă tetradă I—E—Î—D se prezintă ca o structură flexibilă, comutativă, aflată în continuă elaborare și reelaborare, ca un sistem deschis, cu posibilități de intervenție a pozițiilor variabilelor și de alternare a rolurilor aflate în interacțiune, în funcție de situația, de vîrsta și experiența agenților implicați în acțiune, de ineditul sarcinilor ce decurg din „comanda socială”.

Conf. univ. dr. PANTELIMON GOLU
Universitatea din București

Forța de muncă pentru agricultură se pregătește în școală

Noile orientări, care se desprind din documentele de partid și, cu deosebire, din cuvîntările secretarului general al partidului, privind agricultura, reprezintă un corolar, ele venind în întîmpinarea unor cerințe obiective, fiind adevărate programe la îndemîna noastră, pentru a le aplica în practica instructiv-educativă a școlii.

Astfel, în privința creșterii animalelor, noile tehnologii zootehnice se bazează pe înlocuirea celor inefficiente și costisitoare cu unele simple, ieftine, de mare randament. Concomitent, se pune problema asigurării bazei furajere, precum și a furajării animalelor prin folosirea cu eficiență maximă a paștilor naturale și cultivate, a nutrețurilor insulozate, utilizarea porumbului sub formă de pastă, precum și a produselor secundare, paie, coci, vreji, ca și a altor subproduse agricole prelucrate și innobilate.

Creșterea iepurilor de casă pentru carne trebuie să stea în centrul atenției noastre, obișnuind elevii teoretic și practic cu această indeletnicire, pe cit de plăcută și ușoară, pe atît de rentabilă. O serie întreagă de însușiri zootehnice recomandă creșterea lor ca fiind mult mai avantajoasă față de aceea a multor specii de animale domestice.

Cunoștințele suplimentare ale elevilor vor fi îmbogățite cu noțiuni care se referă și la creșterea viermilor de mătase, a porumbelilor, animalelor pentru hrană, a peștilor și albinelor.

Și în privința creșterii plantelor trebuie să ne orientăm asupra tehnologiilor unor specii noi, care vor fi luate în cultură începînd cu anul curent ca: bumbacul, orezul, plantele medicinale și aromatice, ciupercile.

O importanță deosebită vom acorda

te, vom exercita cu elevii efectuarea lucrărilor de întreținere a plantelor leguminoase, confecționarea răsadnițelor avînd ca material energetic gunoii de grajd, vom încerca să oferim un exemplu pentru cultivarea curșilor în mod rațional.

În activitățile de orientare școlară și profesională a elevilor, cînd vizitele capătă o valoare educativă mare, acestea le vom organiza nu numai în cadrul fermelor, al complexelor și combinatelor agricole, ci și în gospodăriile particulare model ale consătenilor, unde pot observa modul de creștere a animalelor în sis-

temele gospodărești care cultivă și folosesc rațional spațiile cuprinse în jurul caselor.

Activitatea noastră educativă trebuie să recurgă la exemplificarea și nominalizarea gospodarilor deosebiți, care, pe suprafețe mici, obțin venituri bănești ridicate numai prin investiție de hîrnicie și inteligență.

Aceste exemple, bine alese, vor fi tot atîtea prilejiuri de valorificare a experiențelor pozitive a nenumărați țărani cooperatori, pîde demne de urmat în viață de către elevi.

De tactul pedagogic, inteligența și responsabilitatea socială cu care vom oferi elevilor astfel de exemple vor depinde succesul muncii noastre educative, întregirea lor în viața satelor noastre.

Prof. I. PETRESCU
Școala de 10 ani din Sanislău,
județul Satu Mare

Vă invităm la un ciclu de dezbateri

Pentru educația ateistă a școlărilor

În cadrul ciclului de dezbateri „Pentru educația ateistă a școlărilor” organizat de redacția noastră, în colaborare cu Laboratorul interdisciplinar de educație materialist-științifică din București, sub egida Comisiei municipale București pentru răspîndirea cunoștințelor culturale-științifice, la 15 februarie 1983 a avut loc la Casa personalului didactic o întîlnire la care au participat numeroase cadre didactice din învățămîntul preșcolar primar, gimnazial și liceal din toate sectoarele Capitalei.

Dezbaterea a fost condusă de dr. Gabriel Iliescu, cunoscut numismat prin lucrările sale privind mitologia geto-dacilor, care a prezentat, cu o bogată ilustrație de diapozitive, comori ale artei și numismaticii geto-dacice și de conf. univ. dr. Nistor Octavian, de la Laboratorul interdisciplinar de educație materialist-științifică de la Academia „Ștefan Gheorghiu” din București care — pe baza unei profunde documentări teoretice și a unor ample cercetări științifice — a prezentat unele aspecte de bază ale fenomenului religios din zilele noastre.

Informăm cititorii revistei noastre că viitoarea dezbatere va avea loc marți 15 martie a.c. ora 15, în Sala mare de conferințe a Casei personalului didactic din București, Bulevardul Gh. Gheorghiu-Dej nr. 32.

Proiectul unui nou Abecedar

Un colectiv de învățători cu experiență didactică apreciată a elaborat un nou Abecedar. Proiectul de manual prezentat a urmărit atât concepția autorilor, cât și observațiile la actualul Abecedar, formulate de învățători din diferite județe ale țării.

Avind în vedere importanța acestui manual, ca primă carte a școlarilor, supunem discuției cadrelor didactice tematica ilustrației și a lecțiilor, precum și modelele literelor de mână propuse de autori.

Menționăm că Abecedarul a fost elaborat după programa existentă în școli. O serie de termeni din tematică (pronume personal, propoziție exclamativă etc.) nu se transmit elevilor și marchează doar momentul introducerii în texte a pronumelui personal, a semnului exclamării ș.a.

Adresăm rugămintea cadrelor didactice să analizeze cu atenție cele prezentate și să ne transmită, în următoarele două săptămâni de la apariția revistei, păreri argumentate (pentru și contra) în legătură cu: tematica, ilustrația textelor, ordinea învățării literelor, forma literelor de mână, liniatura caietelor de scriere etc.

Propunerile și observațiile se trimit Ministerului Educației și Învățământului — Direcția învățământului prescolar, primar și gimnazial, str. Nufărilor nr. 30, cod. 70783, București, sect. I sau redacției revistei „Tribuna școlii”, Piața Științei nr. 1, cod 71341, București sect. I. Ele vor fi analizate cu atenție în colective de învățători și în Comisia pentru învățământul primar a Ministerului Educației și Învățământului. După îmbunătățire, proiectul de Abecedar va fi pus, din nou, în discuția învățătorilor din diferite județe ale țării.

CUPRINSUL PROIECTULUI DE ABECEDAR

Perioada preabecedară

Tema desenului (cu litere albe, mai negre) și subiectul lecției (cu litere drepte, mai subțiri).

Prima carte de citire — intuirea abecedarului

În recreație — familiarizarea cu propoziția (fig. 1)

Grupa de serviciu — alcătuiri de propoziții (fig. 2)

Ne pregătim pentru a doua zi — noțiunea de cuvânt și propoziția formată din 2 cuvinte (fig. 3)

Ne ajutam părintii — propoziția din 3 cuvinte (fig. 4)

Ilustrații — propoziția din 2-3 cuvinte (fig. 5)

Grupa de soimi — silaba și cuvinte bisilabice (fig. 6)

La masa de prinz — cuvinte trisilabice (fig. 7)

Ilustrații — cuvinte monosilabice (fig. 8)

Cum circulăm — vocala „a” (fig. 9)

O ajut pe mama — vocala „e” (fig. 10)

În excursie cu vaporul — vocala „i” (fig. 11)

Plecă cocorii — vocala „o” (fig. 12)

O vizită — vocala „u” (fig. 13)

Povestea vocalelor (vocalele: a, e, i, o, u) — fig. 14

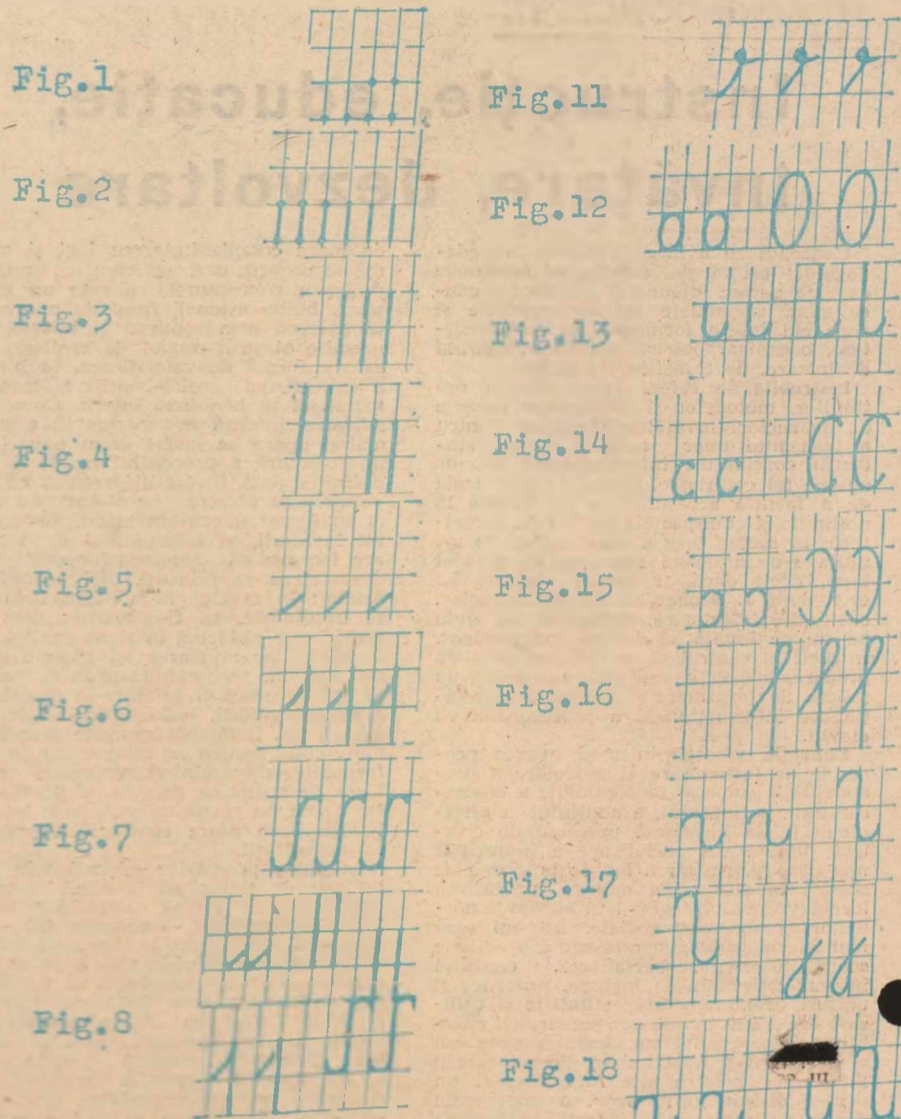
Încărcatul bustenilor — consoana „r” (fig. 15)

În prisacă — consoana „l” (fig. 16)

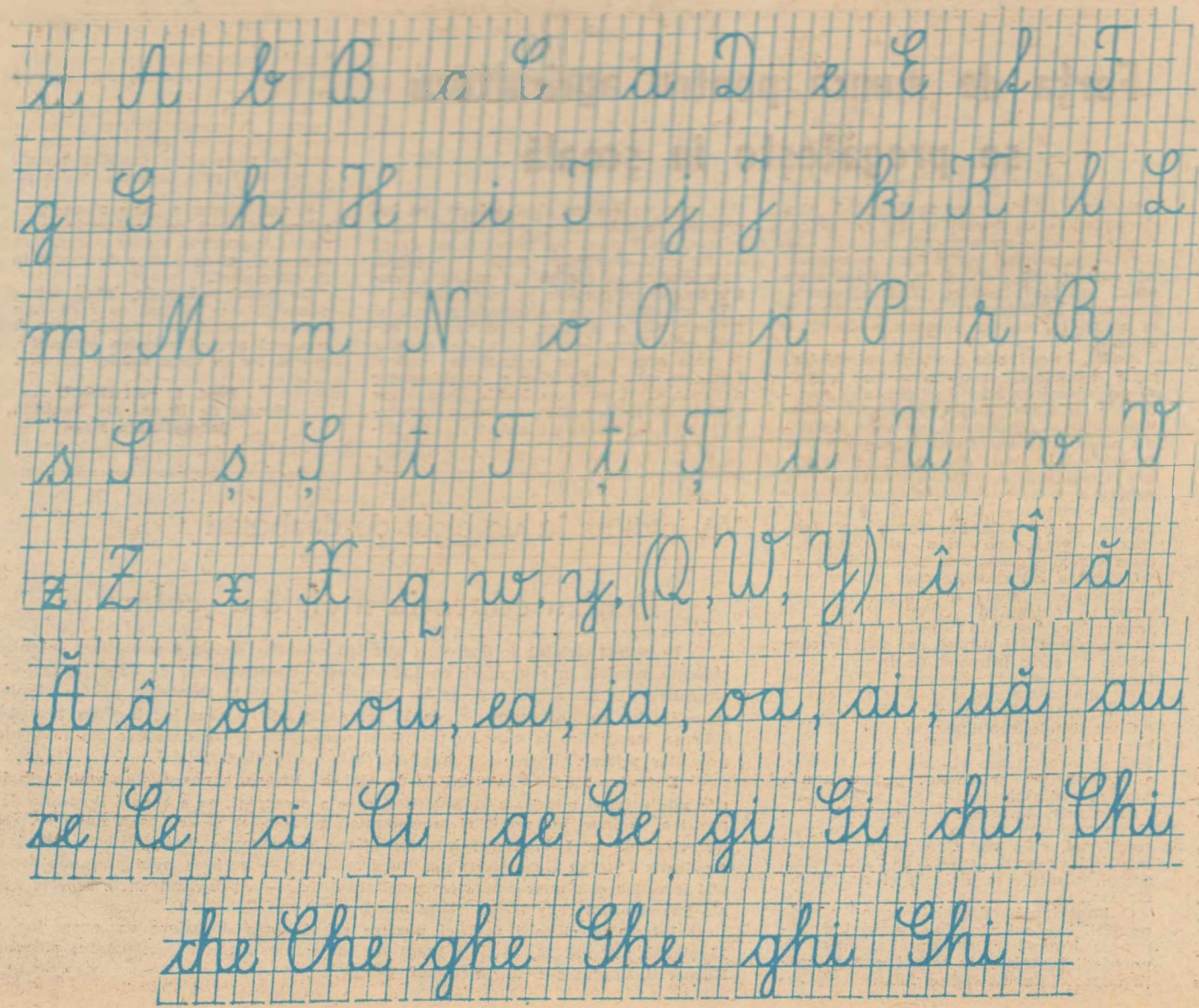
v. l. — la serbare — consoana „v”;
v. z. — toamna în parc — consoana „j”
(fig. 17).
Motanul pedepsit — consoana „ș”
(fig. 18).
Joc — Lala (consoanele r, z, i, o).

Perioada abecedară

La aeroperi — sunetul și litera a; Un arii — litera A; Camera de alimentare — sunetul și litera m; Mama — primul cuvânt; La aniversare — litera M; Școlarul ordonat — sunetul și litera a; Căminul sanitar al clasei — litera N; Scăriștea serie — sunetul și litera e — propoziția afirmativă; La pădure — litera E; Eravereaș corect — sunetul și litera r; La baie — litera R; La ora de matematică — sunetul și litera v (dif. „v”); Joc: „De-a trenul” — litera U; Lăterele: a, m, n, e, r, u (pluralul substantivelor); La telefon — sunetul și litera o (dif. „o”); Aparatul de radio — litera O (propoziția exclamativă); Distracții — sunetul și litera c; La cercul de mîini îndemnalice — litera C (grupul); Orchestra noastră — sunetul și litera i (dif. „i”); Distracții — litera I; Irisei — sunetul și litera l (dif. „l”); primul titlu; Distracții — litera L (grupurile personale); Măsurat — grupul m, C; La CEC — grupul m, C; Imaginile, roboș — grupul ce-ci; La dîm — sunetul și litera A, A (dif. „a”); Căminul cultural — sunetul și litera t (dif. „t”); La teatru — litera T (dif. „t”); Imaginile — aglomerări consoane; Lecția noastră — sunetul și litera t, T; Cercul — sunetul și litera i.

oa, ai, uă); La derdeluș — sunetul și litera d (dif. „d”); La medic — litera D (dif. „ie”); Muncitorul Tudose (eliminarea confuziei t-d); La C.A.P. — sunetul și litera p (vocala dublă o); Pa-ce — litera P (dif. „u”); La bunici — sunetul și litera b (dif. „iu”); Romarta copiiilor — litera B; Un campion — litera n înainte de p și b; Iarna în pădure — sunetul și litera v (dif. „oi”); Vaporul și marea — litera V; La gară — sunetul și litera g; Gabriela — litera G; O poveste — eliminarea confuziei c-g; Iarna pe deal — recapitulare; Sania lui George — grupul de litere ge, Ge; Mărgelele păpușii — grupul ge — consolidare; Colegi buni — grupul de litere gi, Gi; Georgică și Virgil — grupurile de litere ge, gi; Ursul păcălit de vulpe — grupurile ce, ci, ge, gi; Un fulg de nea — sunetul și litera f; Care e răspunsul? — litera F (eliminarea confuziei din f-v); 16 Februarie — sunetul și litera Băile Herculane — litera H; La patinăj — sunetul și litera j; Familia Jianu — litera J (zilele săptămînii); O povestire; O povestire (continuare); Să vorbim frumos — grupul che și Che; La fabrică — grupul chi, Chi; Copiii și pacea — recapitularea grupurilor: ci, che, ghi; Vine primăvara — sunetul și literele z, Z; Mătușa Anghelina — grupul de litere ghe, Ghe; Ghici ghicitoarea mea? — grupul ghi, Ghi; De ziua mamei — recapitulare; La expoziție (cs); Un exemplu bun (gz) — sunetul și litera x, X; Alexe și Alexandra (cs-gz); Ce să fiu? (recapitulare); Jocul silabelor — recapitularea grupurilor che, chi, ghe, ghi; O problemă — sunetul și litera k; Raluca și Karla — sunetul și litera K; Tupa-Tup de L. Străuț — recapitulare; Tupa-Tup — continuare; Literele Q, W, Y (q, w, y); Alfabetul ilustrat (alfabetul); Hora literelor (alfabetul); Recapitulare trimestrială.

Perioada postabecedară

Tara noastră; Partidului — de I. Crînguleanu; 1 Mai; Steagul țării — de Eugen Frunză; Vreau să fiu ca tata — după Călin Gruia; Șapte frați — de Ștefan Tita; Primăvara; Vara; Toamna; Iarna; Piticii din pădure — de Constanța Buzea; Un oaspete neobișnuit — după C. Gruia; Pace — de Virgil Carianopol; Ce-a aflat Anuța — după E. Căldăraru; Pionier — de Mihai Benicu; Teul e pentru tine — după M. Stoian; De ziua copilului — de V. Carianopol; Buburuza — după Eugen Jianu; Creștem soimi sub tricolor — de T. Oancea; De ce își cîntă cucu numele — din Legende populare; Cea dintii vacanță mare — de E. Căldăraru.

Texte pentru lectură suplimentară

Străbunul străbunilor — Burebista — după D. Almaș; Zdreanță — de T. Arghezi; Ciuboțelele ogarului — după Călin Gruia; Într-o zi pe cînd lucram — de Ana Blandiana; Sarea în bucate — după Petre Ispirescu; Ce te legeni — de M. Eminescu; Povestea unui om leneș — după I. Creangă; 23 August — de V. Carianopol.

ÎNTRERECEREA SOCIALISTĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNT

Aflată în acest an școlar la prima ediție, întrecerea socialistă în învățămînt (care este organizată de Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură și Ministerul Educației și Învățămîntului), e în plină desfășurare. Așa după cum se știe, această amplă acțiune are drept scop să mobilizeze plenar cadrele didactice din toate unitățile noastre de învățămînt să participe, cu randament sporit și cu întreaga lor pasiune și competență, la îndeplinirea politicii partidului și statului nostru de instruire și educare a tinerilor generații, de pregătire a forței de muncă necesară tuturor domeniilor de activitate.

Acum, cînd trimestrul I e o realitate încheiată și a fost străbătută o bună etapă din trimestrul II, am socotit necesar să întreprindem un sondaj prin cîteva județe ale țării spre a vedea cum a demarat această acțiune, cum este ea privită de cei în drept și o canalizeze spre obținerea unor rezultate cît mai valoroase, precum și ce s-a realizat pînă în momentul de față.

Întrucît întrecerea socialistă în învățămînt se află la întia ediție, organizarea, desfășurarea și criteriile ei de apreciere sînt, fără îndoială, perfectibile. Iată de ce, așteptăm propuneri și sugestii din partea tuturor oamenilor școlii pentru viitoarele ediții ale întrecerii, cu promisiunea că o parte dintre aceste propuneri și sugestii le vom publica în revistă și că, în totalitate, le vom aduce la cunoștință forurilor organizatorice, de decizie.

JUDEȚUL ARGEȘ

Liceul agroindustrial din Curtea de Argeș

Organizația noastră sindicală se implică organic în întreaga muncă și viață a colectivului școlii prin mijloace și modalități specifice acestei munci. Astfel, în adunările de grupă, lunare, dezbateri probleme menite să mobilizeze întregul colectiv, introducerea unei noi calități în procesul instructiv-educativ și la întărirea ordinii și disciplinei. Iată cîteva teme dezbătute: „Unitatea de vederi și acțiune a tuturor factorilor educativi, condiție esențială a eficienței în învățămînt”; „Fondul de timp al profesorului și utilizarea lui eficientă”; „Modul de integrare a învățămîntului cu producția și cercetarea”; „Modul de folosire a surselor energetice la școală și la ferma didactică” ș.a.

În ședințele de comitet analizăm felul în care s-au soluționat propunerile comisiei de control obșteșc, modul de folosire a orelor de muncă etc.

În privința întrecerii am prelucrat „Precizările privind organizarea și desfășurarea întrecerii socialiste în învățămînt”. A fost instruită comisia de întreceri și rezultatele se afișează, pe clase, cu oameni și obiective, lunar și trimestrial.

În ultima vineri a fiecărei luni conducerile școlii și a Comitetului sindicalului se întilnesc cu organizatorii de grupe pentru a stabili problemele ce urmează a fi soluționate în luna următoare.

Pentru ca întrecerea socialistă la care participăm să dea rezultate cît mai elocvente, ne străduim să asigurăm condiții de muncă și viață corespunzătoare pentru toți oamenii din școala noastră; în același timp, facem totul ca să se cunoască legislația în vigoare, în vederea respectării legalității și intronării unui climat de muncă optim.

Prof. VALENTIN LAZAR
director adjunct,

Prof. CONSTANȚA SPERNEAC
președinta Comitetului sindicalului,
Liceul agroindustrial din Curtea de Argeș

JUDEȚUL BACĂU

În județul Bacău, întrecerea socialistă în domeniul învățămîntului a debutat, la începutul anului școlar actual, prin constituirea unei comisii județene care să urmărească îndeaproape felul în care se desfășoară această acțiune și, totodată, să înregistreze, pe parcurs, rezultatele obținute de fiecare unitate școlară. Cu ocazia unei ședințe comune a directorilor de școli și președinților de sindicat, a fost popularizată și difuzată broșura „Precizări privind întrecerea socialistă în învățămînt”, iar, apoi, criteriile întrecerii s-au dezbătut în toate grupele școlare din grădinițe, școli, licee și facultăți. În același timp, am elaborat o fișă în care se consemnează rezultatele dobîndite — fișă existentă în fiecare unitate de învățămînt; rubricile acesteia se completează de directorul unității școlare împreună cu organizatorul (președintele) organizației sindicale de la fiecare loc de muncă.

Datele întrecerii pe trimestrul I al anului școlar în curs se află deja trecute în fișele amintite, iar în momentul de față lucrăm la centralizarea lor pe județ. Rezultatele din primul trimestru al acestui an de învățămînt vor fi comunicate, într-un cadru festiv, nu peste multă vreme: la prima ședință comună a directorilor de școli și președinților de sindicat din județ.

Pentru ca „stimulentele” în întrecerea socialistă din învățămînt să fie cît mai concrete, propunem forurilor care au

inițiat această acțiune atît de importantă și de necesară să instituie pentru unitățile fruntașe unele distincții: diplome, fanioane ș.a.

Prof. MAGARETA GAVRILĂ
președinta Comisiei județene pentru activitatea sindicatelor din învățămînt, Bacău

JUDEȚUL BRAȘOV

Întrecerea socialistă în învățămînt este privită în județul nostru cu răspundere și interes atît de către consiliile de conducere din școli, cît și de către fiecare colectiv didactic. Constatăm cu satisfacție, la sfîrșitul trimestrului I, că s-a înțeles scopul și fondul acțiunii, faptul că vizează mobilizarea personalului muncitor din școli, individual și colectiv, la o activitate mai responsabilă, de mai bună calitate și cu eficiență sporită, care să determine în final ridicarea calității și eficienței întregului învățămînt.

De fapt, Comisia județeană pentru întrecerea socialistă în învățămînt, constituită îndată ce s-au primit „Precizările”, a acționat ea însăși cu răspundere și operativitate. Astfel, a pregătit cu grijă organizarea propriu-zisă a acțiunii, considerînd foarte important acest moment pentru declanșarea ei. În acest scop, în trimestrul I, în baza aprobărilor și precizărilor Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură și Ministerului Educației și Învățămîntului, Comisia a procedat la instruirea directorilor de școli, pe cîntare, în întregul județ, reușind ca, prin această instruire, să realizeze o unitate de interpretări și raportări a rezultatelor și o interesare pentru obținerea locurilor fruntașe în întrecerea socialistă. Cu acest prilej, Comisia județeană a înmînat fiecărei unități școlare o fișă tip de înregistrare și raportare a rezultatelor la sfîrșitul trimestrului I, nominalizînd indicatorii la care să se raporteze rezultatele. În baza datelor obținute prin intermediul fișelor completate de școli, Comisia județeană a putut pregăti un material de bilanț cu rezultatele obținute la sfîrșitul trimestrului I, pe care l-a prezentat la ședința cu directorii de școli, de analiză a muncii pentru trimestrul încheiat. Cu această ocazie, s-au evidențiat în mod deosebit rezervele mari pe care le au colectivele didactice din școli în obținerea de rezultate mult îmbunătățite în trimestrul al II-lea. Astfel, s-au făcut referiri în mod deosebit la indicatorii școlarizării, la reducerea pierderilor de elevi, la rezultatele activității de perfecționare și cercetare a cadrelor didactice, la economisirea de energie și combustibil. Cele prezentate de Comisia județeană s-au valorificat, apoi, de către conducerea de școli prin adunările oamenilor muncii desfășurate în luna ianuarie în toate unitățile școlare din județ. Cu acest prilej, colectivele de oameni ai muncii din școli și-au putut analiza propriile rezerve pe care le au la fiecare indicator.

Comisia județeană își exprimă convingerea că în județul Brașov, prin întrecerea socialistă, se va ridica în mod simțitor calitatea întregului învățămînt brașovean.

Prof. MIOARA STANCU
președinta Comisiei pentru activitatea profesională a sindicatelor din învățămînt,
Brașov

JUDEȚUL CĂLĂRAȘI

Liceul agroindustrial din Fundulea

Am studiat cu atenție „Precizările privind organizarea și desfășurarea întrecerii socialiste în învățămînt”. Pornind de la ele, comitetul sindicalului nostru, împreună cu conducerea școlii, sub directa îndrumare a organizației de partid, a trecut la transpunerea în viață a tuturor obiectivelor înscrise în întrecere.

Într-o ședință specială, am analizat toți indicatorii din „Precizări” spre a vedea ce posibilități avem noi de realizare a unui punctaj cît mai ridicat. Cele constatate le-am transpus într-un proiect de plan de măsuri, cu care ne-am prezentat în adunarea generală a cadrelor didactice, unde planul a fost mult îmbunătățit prin posibilitățile ce le-a arătat fiecare diriginte, fiecare profesor de specialitate că le are în creșterea numărului de puncte.

Accentul s-a pus pe munca de orientare școlară și profesională, pe creșterea nivelului de educație în rîndul elevilor și al părinților pentru a realiza, în fiecare an și integral, planul de școlarizare și a avea cît mai puține pierderi de elevi.

Profesorii de specialitate s-au angajat să-i pregătească temeinic pe elevi și să participe cu un număr tot mai mare de concurenți la concursurile pe discipline și meserii, la Festivalul național „Cîntarea României” și la competiția națională „Daciada”.

De asemenea, s-au angajat ca împreună cu elevii să asigure o mai bună gospodărire și conservare a bunurilor școlii și să ia parte intens la toate acțiunile de muncă patriotică.

Pentru viitoarele ediții ale Întrecerii socialiste în învățămînt, facem cîteva propuneri de îmbunătățire a prevederilor din „Anexa 3”: 1. La concursul pe discipline și meserii, pentru a avea o participare cît mai numeroasă, să se acorde 0,25 puncte pentru fiecare elev participant la faza județeană și cîte 5 puncte pentru fiecare elev participant la faza pe țară. La cei prezenți să se scadă cîte 1 punct pentru fiecare elev care nu a obținut cel puțin nota 5 la faza județeană. 2. Pentru premiile obținute la faza județeană, punctajul să fie mai mare: de 15—20—25—30 puncte, iar la faza pe țară să se acorde 20—30—40—50 puncte. Pentru olimpiade internaționale — 40—60—80—100 puncte. 3. La realizarea planului de producție și de autodotare să se înregistreze ± 1 punct pentru fiecare 3 procente și punctajul să fie crescut progresiv cu depășirea sau nerealizarea planului. 4. Pentru activitatea de cercetare și creație științifică a cadrelor didactice, în prezent punctajul ni se pare foarte mic și nestimulator. Propunem 10—15—20 puncte acordate de organul ierarhic superior, în funcție de valoarea cercetării sau a creației respective. 5. Un punctaj mai stimulator se poate acorda și cîștigătorilor de la „Cîntarea României” și „Daciada”. 6. Să se prevadă ca indicator separat activitatea de cercetare științifică din cadrul cercurilor de elevi cu sesiunea pe școală, la fază județeană și pe țară, acordîndu-se un punctaj asemănător celui de la concursul pe meserii și discipline. 7. Se poate prevedea un anumit punctaj pentru „revista elevilor”, în funcție de numărul de apariții, de conținutul ei etc.

Prof. VASILE POPESCU
președintele Comitetului sindicalului,
Liceul agroindustrial din Fundulea

La Pitești

Instruirea activului sindical

În vacanța de iarnă, sub egida Inspectoratului școlar județean Argeș, a Comisiei județene pentru activitatea sindicatelor din învățămînt și a Casei personalului didactic au avut loc două importante acțiuni.

La 19 ianuarie a.c. a fost inițiată o temeinică acțiune de instruire și pregătire a organizatorilor de grupă sindicală din școlile județului, la care au participat și președinții sindicatelor din orașe și comune. În cadrul acestei acțiuni, **prof. Elena Mateescu, inspector școlar general al județului Argeș**, a prezentat sarcinile ce revin grupelor și comitetelor sindicale din județ în etapa actuală, relevînd și experiența pozitivă obținută pe plan local în această privință. S-au făcut referiri la măsurile întreprinse pentru școlarizarea integrală a elevilor, pentru ridicarea calității învățămîntului, pentru pregătirea tehnico-productivă și pentru întărirea muncii de educație moral-politică și material-științifică în școli, pentru asigurarea condițiilor de muncă și de viață ale cadrelor didactice, pentru judicioasă repartizare în producție a absolvenților treptei I și a II-a de liceu, pentru pregătirea și perfecționarea cadrelor didactice. În încheierea lucrărilor acestei acțiuni, **tovarășa profesoară Dobrița Țigăran, președinta Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură**, a insistat asupra sarcinilor ce revin grupelor sindicale din documentele Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român. Vorbitorul a pus accentul pe necesitatea întăririi activității grupelor sindicale în întreaga activitate școlară, pe necesitatea implicării acesteia în toate domeniile care privesc instruirea și educarea elevilor, buna desfășurare a activității cadrelor didactice. S-a subliniat necesitatea ca analizele trimestriale să ia cu mai multă

JUDEȚUL HUNEDOARA

Organizarea și desfășurarea întrecerii socialiste în învățămînt, începute în acest an școlar, sînt și pentru județul nostru o continuare firească a acțiunii de mare amploare care a avut loc în toate școlile hunedorene în anul școlar precedent sub genericul „Pentru o nouă calitate a învățămîntului”.

În „Buletinul de informare și documentare a cadrelor didactice” (nr. 27), editat de Inspectoratul școlar și Casa personalului didactic, Comisia județeană pentru activitatea sindicatelor din învățămînt a publicat extrase din „Precizările” de întrecere, precum și un nou formular al fișei unității școlare. Acest buletin a fost, apoi, difuzat în toate unitățile de învățămînt din județ. Pe baza fișei respective, la finele trimestrului I, Comisia județeană a sindicatelor noastre și Inspectoratul școlar au centralizat, pe ciclul de învățămînt, rezultatele înregistrate. În cadrul întrecerii, s-a avut în vedere cu preponderență obiectivul major al învățămîntului: formarea omului nou și pregătirea unei uriașe forțe de muncă necesare județului nostru. S-a putut constata, pînă acum, că întrecerea socialistă a stimulat, pe toate planurile, cadrele didactice hunedorene investindu-le cu mai multă pasiune și dăruire în valorificarea, la cote tot mai înalte, în fiecare lecție, a potențialului științific și educativ de care dispun. Aceasta se poate vedea din îmbunătățirea frecvenței și disciplinei elevilor, din îmbogățirea bazei didactico-materiale a unităților școlare, din desfășurarea în condiții mai bune a instruirii practice etc.

Un salt simțitor s-a înregistrat, de asemenea, în participarea cadrelor didactice la cea de-a IV-a ediție a Festivalului național „Cîntarea României”, relevant și de numărul și calitatea formațiilor noastre artistice participante la fazele pe localități, orașe și municipii.

La faza de masă a amplei acțiuni „Creație și eficiență în învățămînt” a fost vizibilă conștientizarea întregului personal didactic din județ, printr-o participare tot mai activă.

În privința orientării școlare și profesionale, sîntem bucuroși că am realizat, în acest an școlar, integral planul propus pentru județul Hunedoara, reușindu-se (pentru prima dată) depășirea lui la meseriile „deficitare” — cu două clase la profilul minier și cu patru clase la cel metalurgic.

Rezultate meritorii s-au obținut și la faza de masă a olimpiadelor școlare, la faza județeană a concursului pe meserii etc.

Toate aceste succese ne mobilizează și mai intens în activitatea noastră și dorim ca întrecerea socialistă la care participăm să-și arate roadele tot mai bogate în învățămîntul hunedorean.

Prof. ELISABETA CAZAN
președinta Comisiei județene
pentru activitatea sindicatelor
din învățămînt, Hunedoara

atenție în considerație contribuția grupelor sindicale. Nu în mod întîmplător grupele sindicale au datoriat să-și spună cuvîntul în acordarea calificativelor cadrelor didactice, în aprecierea activității acestora. În cadrul acțiunii „Eficiență și creativitate în învățămînt”, în luna aprilie, în județul Argeș, va avea loc un simpozion și se va organiza o expoziție care vor constitui o ilustrare elocventă a muncii tuturor colectivelor didactice din județ. S-a subliniat necesitatea ca atît în cadrul simpozionului cît și la expoziție să se prezinte cele mai valoroase realizări și să se elaboreze un catalog cu toate lucrările de calitate deosebită care au fost create din anul 1980 și pînă în anul 1983.

De asemenea, pe data de 26 ianuarie a.c., la Liceul pedagogic din Cîmpulung Muscel, Inspectoratul școlar județean, împreună cu Comisia sindicală județeană și Casa personalului didactic, a realizat o sesiune de referate și comunicări cu tema „Realizarea educației moral-politice, patriotice și revoluționare a elevilor din ciclul primar, din învățămîntul preșcolar și ciclul gimnazial, prin obiectele de învățămînt și prin activități extrașcolare”. La această acțiune, la care au participat numeroase educatoare și învățători din județ, s-au prezentat peste 80 de referate și comunicări, în care au fost expuse experiențe pedagogice originale, rezultatele unor cercetări și acțiuni practice ale învățătorilor și educatoarelor.

Prof. VIRGIL RADU
directorul Casei personalului didactic
din Pitești

Dezvoltarea stadială a copilului în psihologia contemporană — H. Wallon

Larga accesibilitate și răspindire în țara noastră a lucrărilor lui Piaget a acreditat ideea dezvoltării stadiale a inteligenței copilului, cunoscut fiind că marele psiholog elvețian consideră că „dezvoltarea mentală a copilului se desfășoară, în întregul ei, ca o succesiune de trei mari construcții” putând „să sectionăm dezvoltarea în mari perioade sau stadii și în subperioade sau substadii”.

Sînt cunoscute cele trei paliere ale construcției structurilor dezvoltării copilului (stadiul dezvoltării sensorial-motorii cu șase substadii, între 0—2 ani; stadiul pregătirii și organizării inteligenței operatorii concrete cu cinci substadii între 2—11 sau 12 ani și stadiul inteligenței operatorii formale cu două substadii între 11 sau 12—16 ani).

Insistînd asupra faptului că „inteligența nu se manifestă prin cunoașterea de sine și nici a lucrurilor așa cum sînt ele, ci prin cunoașterea interacțiunii lor — aceasta orientîndu-se simultan către cei doi poli ai interacțiunii pe care o organizează lumea inconjurătoare, aceasta organizîndu-se, la rîndul ei, ea însăși”, Piaget constată că dezvoltarea inteligenței este „un proces de neîntreruptă și progresivă echilibrare”, iar „stadiile sau nivelele de dezvoltare constituie paliere succesive ale procesului de echilibrare”: de aceea activitatea copilului de continuă asimilare și adaptare în relațiile sale cu mediul inconjurător nu poate defini inteligența decît prin acest raport subiect-obiect. De aici, și dezvoltarea stadială. Fiind, în general, cunoscută teoria dezvoltării stadiale a copilului, datorită lui Piaget (pe care am amintit-o doar foarte succint), să observăm și un alt sistem de dezvoltare stadială, mai puțin prezentat în literatura noastră de specialitate: sistemul stadial al lui H. Wallon.

Este interesant de reținut faptul că Wallon precizează că „dezvoltarea psihică a copilului se face prin stadii care nu reprezintă o riguroasă continuare a unora prin celelalte. Între stadii există o subordonare, dar nu de tip de identitate orientată funcțional. Activitățile cele mai primitive sînt progresiv dominate de activitățile cele mai recente și se integrează în acestea mai mult sau mai puțin complet”. Prin aceasta, „succesiunea de prioritate între funcții produce schimbări în direcția sau orientarea funcțională, care se desfășoară în mod alternativ, cînd centripetă, cînd centrifugă”. Iar „etapele succesive ale dezvoltării nu sînt nici perfect omogene, fiecare, și nici complet eterogene unele față de altele. De aceea, „integrarea activităților multiple și diverse sub direcția funcției dominante definește stadiul, iar integrarea funcțiilor succesive aparute constituie modul de succedare a diferitelor stadii”. În această formulare, conceptul de „integrare a activităților”, se cere completat cu ideea că „integrarea se desfășoară ca o subordonare funcțională și, în același timp, ca o ierarhizare a funcțiilor”.

Este momentul să precizăm că spre deosebire de Piaget, care vede în succesiunea stadiilor o trecere prin schimbări continue și insesizabile, pentru Wallon succesiunea apare ca o discontinuitate: trecerea de la un stadiu la celălalt nu este o simplă amplificare (de funcțiuni), ci o reconsiderare: activitățile preponderante într-un prim stadiu sînt diminuate sau chiar suprimate în aparență, în stadiul următor. Wallon ține să relice că dezvoltarea stadială — așa cum o concepe — se desfășoară în raport cu factorii și legile dezvoltării psihice a copilului, menționînd „legea alternanței funcțiilor” și „legea succesiunii preponderanței funcțiilor” și a „integrării funcționale”, iar factorii dezvoltării care se confundă și se implică reciproc sînt de origine biologică și socială, rezultînd un proces de dezvoltare ca proces dialectic.

Pentru Wallon, primul stadiu al dezvoltării psihice a copilului cuprinde perioada 0—2 ani, urmînd stadiul „impulsiv”, o scurtă etapă de activitate preconceptivă și impulsivă (de altfel, și Zoro denumea perioada de debut a ființei umane ca „neînțelegerea psihologică”). Wallon se oc-

glijeară să reamintească faptul că acest stadiu de la 0 la 1 an urmează stadiului fetal, în care mica ființă umană era complet dependent biologic de mama sa.

Cel de-al doilea este „stadiul emoțional” care începe la 2—3 luni, ajunge la apogeu la 6 luni și continuă pînă la 1 an; fiind o perioadă de subiectivism desăvîrșit și de sincretism subiectiv, acest stadiu „este caracterizat prin preponderanța expresiilor emoționale care constituie lumea dominantă a relațiilor copilului cu mediul inconjurător”. Emoția care constituie primul model (prima activitate) de relație a copilului cu mediul se continuă, se întîrșește și se reorganizează cu activitatea de cercetare și de explorare a lumii obiectelor, devenind activitate dominantă în stadiul următor, stadiul „sensitiv-motor și proiectiv” care durează de la 1 la 3 ani.

În cel de-al treilea stadiu, copilul atinge un nivel de formare corectă a reprezentărilor, după ce a realizat ceea ce Wallon denumește „activitate circulară”, precum și după ce a trecut prin explorarea lumii obiectelor, a înțelegerea situațiilor și a imitației (ca inducție a actelor sale în conformitate cu un model exterior).

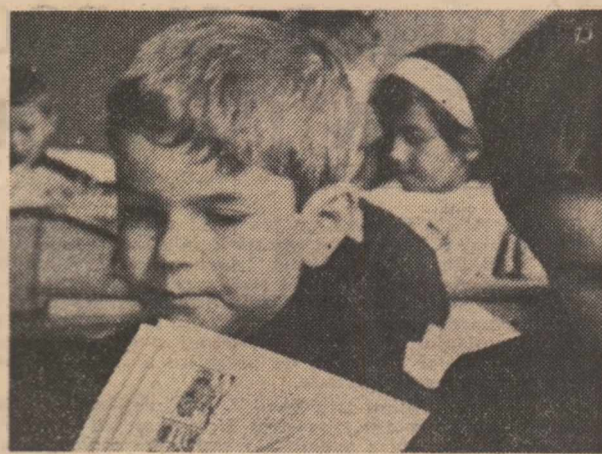
Al patrulea stadiu, cel al personalismului sau al începerii formării personalității (de la 3 la 6 ani) cuprinde formarea conștiinței propriului său corp, a sociabilității și conștiinței de sine, progrese evidente intelectuale și chiar o criză de opoziție și de evoluție a personalității.

Al cincilea stadiu, cel denumit „categorial”, desfășurat de la 6 la 11 ani, se definește îndeosebi prin faptul că fiecare copil începe să se cunoască pe sine ca o personalitate polivalentă, cu profunde prefaceri în sistemul său de percepție și cunoaștere, cu o gândire categorială, cu capacități care îl fac apt pentru învățatură; acest stadiu corespunde, de altfel, și primei vârste școlare pentru majoritatea țărilor lumii.

Ultimul stadiu al dezvoltării copilului, după Wallon, este cel al adolescenței și adolescenței.

Cunoșcînd prin această scurtă prezentare sistemul de dezvoltare stadială a copilului după H. Wallon, putem să îl comparăm cu sistemele de dezvoltare stadială ale lui Piaget, al lui Freud, al lui Gesell și al altor psihologi care au studiat în școlile noastre etapele creșterii și dezvoltării copilului, cu concluzii pe care le putem formula singuri pentru activitatea din grădinițe și din ciclurile de învățămînt preuniversitar.

COSTIN ȘTEFANESCU

Creșterea randamentului școlar

(Urmare din pag. a 8-a)

1) Evaluarea — raportarea la finalitățile instruirii; verificarea continuă și evaluarea formativă; probleme psihopedagogice ale randamentului-limită; evaluarea ritmică a succesului/insuccesului, după obiective, la fiecare elev; conștientizarea elevilor înșiși asupra criteriilor de apreciere; formarea pentru autoevaluare și evaluare reciprocă corectă; utilizarea aprecierilor ca întărire, stimulare, perfecționare; relația între evaluare continuă și cea sumativă; obiectivizarea notării; raportarea nivelului pregătirii la viitoarea integrare socială, profesională; revederea procedurilor active de verificare, evaluare; depistarea timp a rămănelor în urmă și a contextului cauzal; baremele minime și randamentul real al elevilor; mijloace eficiente de cunoaștere, consemnare și îndepărtare a dificultăților la învățatură; construirea probelor de verificare și dimensiunile randamentului; efectele perturbatoare ale aprecierilor; rolul, conținutul verificărilor anterioare a elevilor pentru noua învățare; aprecierea progresului în raport cu elevul, cu clasa, pe obiectiv, timp de învățare; utilizarea schimbărilor de comportament în urma evaluării; echilibrul cunoștințelor și al capacității-atitudinii.

V. Probleme controversate rezultate din convergența teoriei cu practica sporirii randamentului școlar — Opinii personale argumentate, contribuții.

În atenția cititorilor și abonaților

Informăm cititorii și abonații revistei „Tribuna școlii” că, în cursul acestui an, revista noastră se va difuza aproape în întregime numai la abonați, pentru chioscurile de ziare neavînd posibilitatea să punem în difuzare decît un stoc foarte mic de exemplare.

Vă mai informăm că în cursul lunilor următoare, vom începe să publicăm în paginile revistei toate programele de perfecționare și pentru examenele de definitivare în învățămînt și gradele didactice II și I pentru toate specialitățile și treptele de învățămînt preuniversitar. De asemenea, reamintim că redacția nu poate satisface nici o cerere de numere din revista „Tribuna școlii” apărute în lunile sau în anii precedenți, singura sursă de a consulta aceste numere de revistă fiind colecțiile din bibliotecile școlare, de la casele personalului didactic sau din alte biblioteci de specialitate.

Recomandăm cititorilor să-și reînnoiască din vreme abonamentele pentru a-și asigura primirea cu regularitate a revistei noastre de învățămînt.

În vizită la mame

CASELE DE ECONOMII ȘCOLARE

Nuclee de formare și dezvoltare a spiritului de economie

națiuni organizează, în colaborare cu inspectoratele școlare, cadrele didactice și organizațiile de tineret, numeroase și variate acțiuni educative pe tema economiei: concursuri literare și de desene, manifestări artistice, colțuri ale elevului econom, vizite la unitățile C.E.C. ș.a.

Pentru a crea un cadru organizatoric cit mai corespunzător și pentru a-i deprinde pe elevi nu numai cu economisirea sistematică, dar și cu efectuarea de către ei înșiși a unor operații de economie, ca și cu autoconducerea întregii activități, Casa de Economii și Consemnațiuni, în colaborare cu Ministerul Educației și Învățămîntului, în baza unei vechi tradiții a școlii românești a înființat case de economii școlare în cadrul școlilor generale, profesionale și al liceelor.

Dovădindu-și eficiența educativă, e necesar ca rețeaua caselor de economii să fie extinsă în cit mai multe școli din țară și să fie activate casele de economii existente, la acestea contribuind atît unitățile C.E.C., cit și inspectoratele școlare din fiecare județ, printr-o colaborare strînsă și permanentă.

În aceste ultime două trimestre ale anului școlar de învățămînt, pot fi luate măsuri eficiente care să asigure atît înființarea de noi case de economii școlare, cit și extinderea activității celor deja existente.

Premisă, în continuare, principalele aspecte ale activității acestor nuclee de formare și dezvoltare a spiritului de economie.

● **Modul de organizare** — Fiecare casă de economii școlare se organizează și funcționează în școală sub conducerea unui comitet format din președinte, secretar și cel mult două membri, dintre care un delegat al comitetului cetățesc de părinți și cite un delegat al organizației U.T.C. și de pionieri din școala respectivă. Comitetul casei de economii școlare se alege în fiecare an în cadrul unei adunări a elevilor depunători la C.E.C.

Pentru buna desfășurare a activității casei de economii școlare, la nivelul fiecărei clase, se alege un elev responsabil cu acțiunea de economisire pe clasă. Alegerea se face într-o ședință condusă de profesorul diriginte.

● **Sarcinile comitetului casei de economii școlare** fiind multiple, menționăm pe cele mai importante:

— organizează acțiuni de informare a elevilor asupra foilor economisirii, gospodăririi cu chibzuință a banilor și păstrării acestora la C.E.C. în scopul educării tinerilor în spiritul economiei;

— veghează ca primirea economiilor de la elevi să se facă cu respectarea strictă a principiului voluntariatului în efectuarea depunerilor;

— analizează și rezolvă problemele

ce se ivesc în legătură cu activitatea casei de economii școlare;

— informează la sfîrșitul anului școlar adunarea generală a elevilor asupra realizărilor obținute de casa de economii școlare și asupra stadiului de dezvoltare a acțiunii de economisire în școala respectivă.

● **Operațiile caselor de economii școlare.** Conform Statutului, casele de economii școlare efectuează operații de primire și de restituire a depunerilor pe librete de economii pentru elevi care au valabilitatea numai în cadrul caselor de economii școlare care le-au emis.

Depunerile efectuate de elevi în cadrul caselor de economii școlare pe librete de economii pentru elevi se păstrează de fiecare casă de economii școlare la C.E.C. pe un libret de economii cu dobîndă, emis pe numele acesteia. În acest libret se înregistrează global atît economiile individuale ale elevilor, cit și economiile comune, provenite din activitățile patriotice și obștești prestate de elevi.

La depunerile pe librete de economii cu dobîndă emise pe numele casei de economii școlare, Casa de Economii și Consemnațiuni acordă o dobîndă de 4,5 la sută pe an.

Pe baza hotărîrii adunării generale a casei școlare, dobînda cuvenită pentru depunerile efectuate pe libretul de economii al casei de economii școlare va fi utilizată pentru diferite acțiuni educative (procurarea de materiale didactice, sportive, organizarea de excursii și altele), precum și premii individuale.

Formarea și dezvoltarea deprinderii de a păstra cu grijă banii și a-i depune la C.E.C. constituie o parte integrantă a educației tineretului de toate vîrștele, care se desfășoară în familie, școală, în cadrul organizațiilor Șomii patriei, de pionieri și Uniunii Tinerețului Comunist.

Preocupată de educarea tinerei generații în spiritul economiei și chibzuinței, Casa de Economii și Consem-